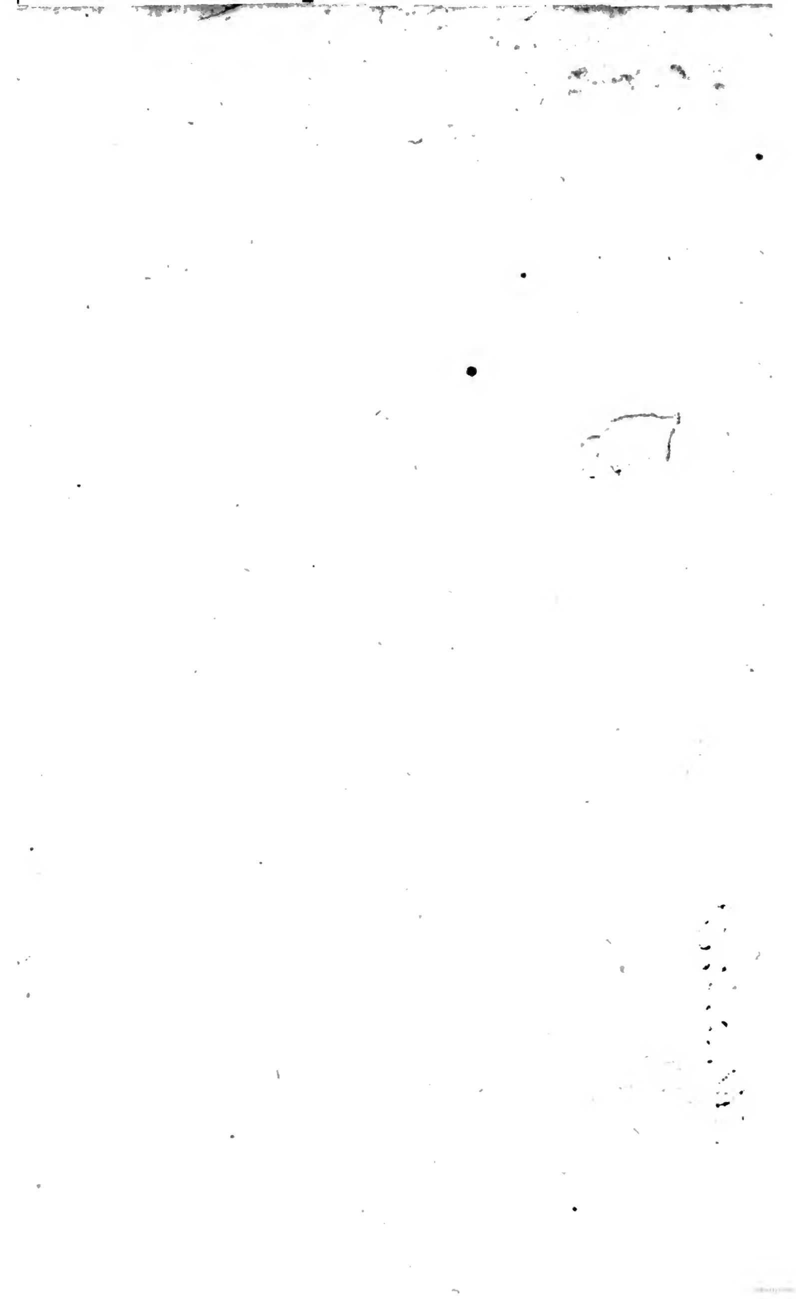
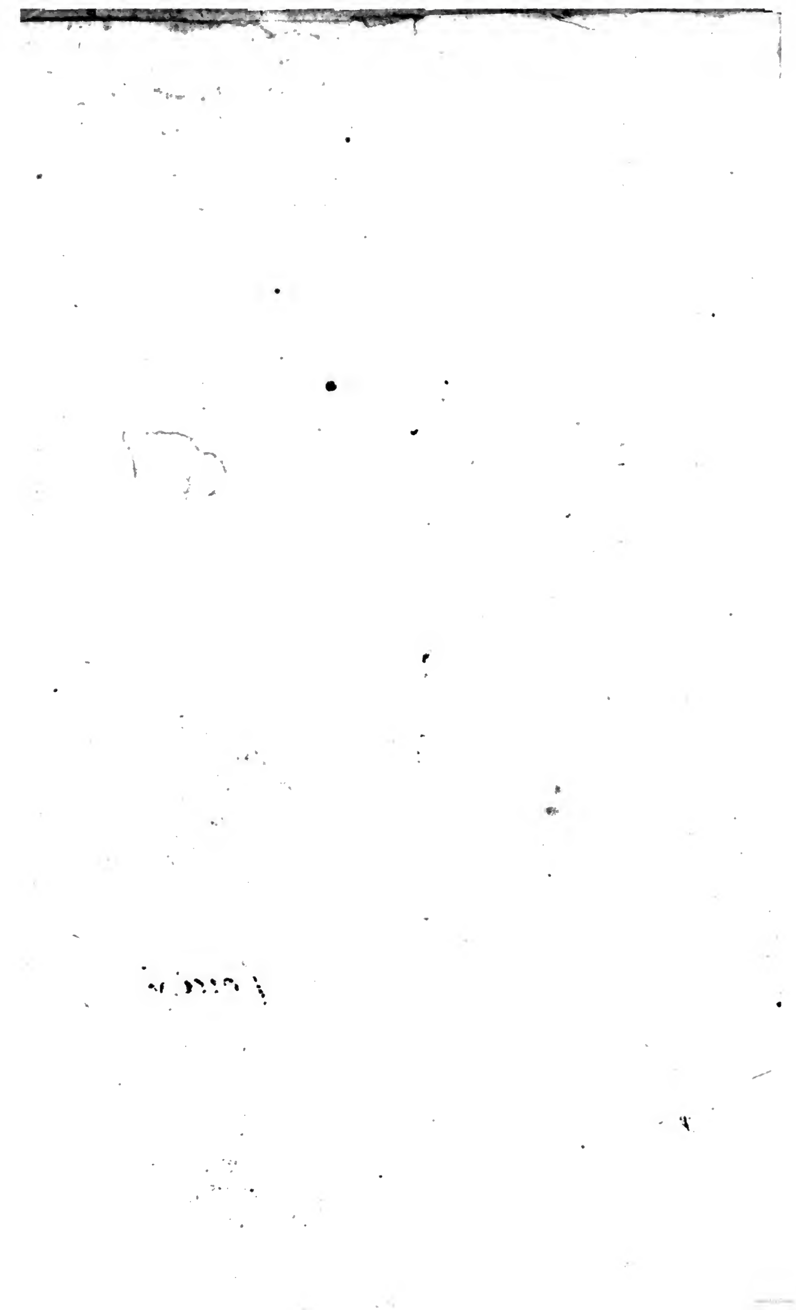

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
2 K
15

DE SACRARVM ELECTIONVM IVRE ET NECESSITATE.

Ad Ecclesiæ Gallicanæ redintegrationem.

Auctore G. GENEBRARDO Aquarum Sextiarum Archiep.

AD

Illmos. Cardinales D. Philippum Segum Legatum Placentinum, & D. Nicolaum Peleuæū Rhemensem Arch. & primum Franciæ Parem.

LEODII,
Apud Arnoldum de Coersvvaremia, Typog. jur. Anno 1601.

PERMISSV SVPERIORVM.

ELENCHVS DECEM CAPITVM HVIVS LIBELLI.

Caput primum.

ILLVSTRISSIMIS S.R.E. CARDINALIBVS D. PHILIPPO Segæ. Ep. Placentino, Clementis Octaui apud Gallos Legato, & D. Nicolao Peleuęo Arch. Rhemēsi, primo Pari Franciæ.

G. Genebrardus Aquarum Sextiarum Arch.

VONIAM *Sacer & Venerabilis Antistitum, Abbatū, Canonicorum, & aliorum Sacerdotum, à plerisq; Regni Catholicis ciuitatibus & prouincijs in hanc vrbem ad comitia destinatorum, ordo vos pariter rogat, vt Regno sanctas & Canonicas Electiones à Sanctiss. & Canonum exactore acerrimo Clemente impetretis, ac cum ipsorum literis ad sedem Apostolicam, vestras coniungatis, tam pijs, tam salutaribus optatis consentaneum existimaui, vt ad vos ambos hunc tractatulum* De Sacrarum Electionum iure & necessitate, ad Ecclesiæ Gallicanæ redintegrationem, *dirigerem.*

Non est quidem dignus (fateor) vestro splendore vestràque amplitudine: ac tamen non est indignus, qui vestram vtriusque amplitudinem ad amplificandam supremi numinis gloriam interpellet, vestrum splendorem ad illustrandam nostratis Ecclesiæ squallentem faciem interponat. Agite igitur, clarissima S. R. E. lumina, hac sancta occasione ad sacrorũ vindicias καὶ ἐλευθερώσεως *vtimini, nobis de fœdo nostro statu mærentibus Clementissimum patrem exorate. Habetis eum propensum & beneuolum, qui nostris infœlicitatibus facile commoueatur, qui non modò de tota Ecclesia Catholica sit valde sollicitus, verùm etiam de Catholicæ quibuslibet partibus & membris egregiè merendi materiam sibi ostendi vehementer gaudeat.*

Si bene Clementẽ noui, cupit ille mereri Omnibus immense semper de partibus orbis. *Præstãtior Iubileus ab eo in nostrã patriam manare non potest, quàm quo leuitarum possessiones ad Synagogam reuertuntur, & ad pristinam familiam habitatores terræ sanctæ redeunt. Cùm Romæ essem ante quadriennium, & ille Datarij magnique Pœnitẽtiarij summo munere fungeretur, iam totus videbatur compositus ad opt. max pontificis effi-*

effigiem, iam totus restaurationem omnium locorum & ordinum spirabat ac meditabatur. Hanc Palmam ei supremus Deus, opinor, designabat, vt captiuitate hac plusquam babylonica 70. annorum nostratem Ecclesiam liberaret. Instat enim septuagesimus, Ex quo Franciscus primus, circumscripto Leone 10. primùm publicas vocationes sustulit, & in suas priuatas libidines conuertit. Absit vt Clemēs se sic à laicis principibus decipi paciatur, ac Leonem illum, cuius memoriæ ne Italici quidem illius temporis scriptores pepercerunt, æmulari malit, quàm priora secula Alexandrum 2. Gregorium 7. Victorem 3. Vrbanum 2. Pascalem 2. Calixtum 2. Hi enim omnes libertatem ecclesiasticam ab Henricis Impp. per inuestituras & concordata politica, oppressā fortiter vindicarunt, atq; effecerunt, vt Germania hodie suis electionibus potiatur. Tāta profectò fœlicitate, vt si per principes ad cathedras pastores vocarentur, iamdudum illæ in Lutheranorum & Sacramentariorū deprædationem incidissēt. Vsque adeo isti inuidè, auarè, ambitiosè Christi patrimonio & sacris opibus inhiant, quas dū virtute, doctrinæ puritate, & deligētium suffragationibus assequi nequeunt, principū libidinibus & sacrilegijs subijcere conan-

 tur.

tur. Non hæc apud nos noua est quærimonia, nõ hæc prima expostulatio. Nã à clero in vniuersis Franciæ conuentibus repetita. Memoria sanè nostra in Aurelianensi ann.. 1560. Blesensi 1576. *Melodunensi* 1580. *Parisiensi* 1586. *denique ferali illo Blesensi* 1588. *nec tamen propter regum nostrorũ infœlicitatem exaudita, quòd bolum ad religionem captiuandam deglutiendàmque suo statui suauem & commodum, vt ipsi quidem iudicant, vt probi omnes, & experientia docet, perniciosum ac exitialem, è faucibus sibi eripi pati vnquã noluerint. Et eam tamen esse iustam, immò verò necessariã agnouit & liberè fassus est* 1584. *Ioan. Baptista Castelius Episc. Ariminẽsis, de sanctissima illa Caroli Card. Borrhomæi schola, nuntius Apostolicus, cuiꝰ nomine ipse recreor propter viri singularem pietatem, tũ quia me amabat plurimùm. Is cõspicatus quàm fœdè Vineã Domini in hac regione tanquam singularis ferus Henricus 3. depasceretur, & quãtis vulpibus eam cõmitteret tyranno ausus est dicere. Tu es mirabilis ignis Gehennæ structor. Nã vnico momento tres ad Zabulos transmittis, Te qui istũ citra Numinis sensum metũq; ad Abbatis munus nominas, Istum quem cernis indignũ, nulloq; Ecclesiastico initio præditũ, & Fiducia-*

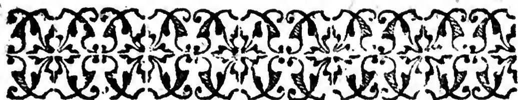
rium

rium, quo iste simoniacè ad Titulum in sua familia conseruandũ vtetur. Deinde nobis prolixè officium suum obtulit, apud Gregoriũ 13. intercessurus pro dissoluenda ista Nominationum licentia atque tyrannide. Verũ mors eius præmatura nobis collachrymantibus tantam fœlicitatẽ inuidit, Deo fortasse vobis hãc laurum reseruãte. Concilium Tridentinum volumus, recipimus, recipi à nostris ouibus flagitamus, hortamur, vrgemus, mandamus: At obtinere non possumus, quoniã vincimur numero, & perpetuò vincemur, nisi pristinã electionũ recuperemus potestatẽ. Veri pastores sunt hîc rarissimi, quippè in ouile per posticũ, non ostiũ ingressi; de quibus scitè magnus Leo, prauo inchoata principio peiorem habitura sunt finẽ. *Itaque nullo pacto miramur, si tam paucos à catholicis patribus stantes hoc in funesto bello conspiciamus. Deinde iniquissimum videtur vt pastores nostris cleris obtrudãtur indignissimi, deglubant, crucient, mactent, perdant, pro libito deuorent, aulico ritu dominentur in cleris (hoc enim est D. Petri* κατακυρίευειν *) & interim Capitula, Monasteria, Collegia, Conuentus alij sacri, eorum petulantiã & libidinem cogantur tolerare, sublatis exẽptionibus alijsve priuilegijs ad frænandam*

 lupo-

luporum licentiam, luxuriam, auaritiam, ambitionem, simoniam, ne turpiora enūciem, per Concilia & maximos pontifices, sapienter institutis atque concessis. Quia pluribus ista prosequi non debeo, apud vos præsertim, qui istorum omnium fontes, rationes, causas liquidissimas & compertissimas tenetis: superest, vt tantis malis occurratis, tot pestibus medicinā inueniatis (Cardinales illustriss.) pro vestra erga Deum immortalem charitate, pro vestro purpurei cardinalatus officio atq; insignibus, pro vestra erga thronum apostolicum obseruantia, pro vestra erga summum pontif. auctoritate. Non persuasu difficilem, opinor, sentietis Pontificem. Nam quia primus Sacrarum Electionum à Christo institutarum, ab Apostolis obseruatarum, præco fuit Clemens Petri & Pauli discipulus, eorumque in Romana sede successor, spero Spiritum Sanctum eas; nobis ante paucos annos ereptas, redditurum per Clemētem Petri, & Pauli & Clementis illius successorem, qui tandem singulari Dei erga nos beneficio eandem sedem regit ac moderatur. Ei sempiternum decus apud Deum, sanctam memoriam apud homines conciliabitis; [illegible]is etiam perennē posteritatis benedictionē [illegible]mini. Lutetiæ Calend. April. 1593.

DE SA-

DE SACRARVM ELECTIONVM IVRE ET necessitate.

Ad Gallicanæ Ecclesiæ redintegrationem.

CAPVT I.

De Nominationibus Principum earumque origine.

ELECTIONES esse iuris Euangelici, Apostolici, Ecclesiastici, necessarij, ordinarij atque perpetui paulo pòst suo loco, Spiritu Sancto afflante, demonstrabimus. Nec eo de vnquam quæstio orta est ante Christi millesimum Septuagesimum, dum Catholicam sedem Gregorius septimus, Germanicum Imperium Henricus quartus. Anglicum Guilielmus Nothus, Fracicū Philippus primus, Hispanicū Ferdinādus Magnus administrarēt. Illa tēpestate ad omnia Hērici istius Imp. scelera hoc vnum deesse videbatur, quo tanquam

insigniore titulo nobilitaretur, *Primus electionum sacrarum raptor.* Tali dedicatore Nominationũ vel potius Nundinationũ regiarum ad Cathedras Ecclesiasticas gloriari possunt ac debent principes, qui sibi sacrilegè, illarum potestatem, iusque contra ius, fas & libertatẽ Ecclesiasticam vendicant. Sanè qui Henricũ istum nouit, facilè intelliget, non nisi ingens & prodigiosum aliquod malum in Religionem & Christianum Imperium potuisse importare, quem ne Caluinus quidem, impiorum alioqui & impietatum profanarum vehemens patronus, & Ecclesiastici iuris impugnator implacabilis, laudare vel excusare non potuit. *Homo*(inquit)*leuis & temerarius, nullius consilij, magnæ audaciæ, & vitæ dissolutæ. Nam cùm Episcopatus totius Germaniæ haberet in aula sua, partim venales, partim prædæ expositos, Hildæbrandus* (Sic Gregorium 7, ex priore nomine contemptim vocat) *plausibilem prætextum arripuit, quo se vindicaret.*

Cal.lib. 4. Iustit.c. 11. sect.13.

Semel excitata illa quæstio tot tantasque turbas toto Occidente peperit, vt orbem Christianum penè perdiderit. Innumeralibus certè crucibus & calamita-

lamitatibus ſubiecit, quas nimis operoſum eſſet explicare, donec ſuperante Eccleſia & ſe in libertatem priſtinam vendicante, iniuria viſque Iſtius Imperatoris & ſucceſſoris poſt quinquageſimum annum non modò depulſa eſt, verùm etiam extincta penitus. Statim Tyranno occurſum, reluctatum, & coactis crebris concilijs per vniuerſas Latinas regiones declaratum tales principum Nominationes nullo modo eſſe in Eccleſia ferendas, eſſe diuino iuri contumelioſas, eſſe ſimoniacas, eſſe hæreticas, eſſe ſacrilegas, eſſe tyrannicas, eſſe libertati, prærogatiuis cæleſtibus, inſtitutionibus & fundationibus Eccleſiarum contrarias, eſſe denique diuinis cenſuris & vi Politica ferroque exterminandas. Gregorius ſeptimus cog. Hildebrandus Romæ Synodum conuocauit decem & centum Epiſcoporum. In ea Henricus non ſolùm fulmine Apoſtolico percuſſus eſt, verùm etiam quotquot ab ipſo vel ab alijs laicis reciperent inueſtituram. Sic illud ſæculum iſtiuſmodi Nominationes appellabat. Vincẽtius in ſpeculo li.26.c.82. Crantzius lib,5. inſt. Sac.c.6.
Quod vniuersè etiam paulò antè Alexander Ca.per lai cos.15.q.7.

xander ſecundus præceſſor pronuntiauerat, Id eſſe ſimoniam tam in dante, quàm in accipiente. His veſtigijs inſiſtens Victor, qui Gregorio ſucceſſerat concilių̃ habuit Beneuenti, ac in eo Henricum Imp. & Henrici occaſione cæteros principes laïcos præſumentes deferre ſacerdotia, ſimulque clericos accipientes ſimoniacos declarauit excommunicauitque. Eo enim exemplo tunc allecti principes vbique ferè gentium cœperant ius declarandorum Epiſcoporum & Abbatum ſibi arrogare, cùm hactenus partim penes Monachos extitiſſet. Vrbanus 2. Gallus ex Diœceſi Rhemenſi pugnam perſecutus, Gallicano Concilio adegit Henricum Sueſſionum Epiſcopum epiſcopatu, quem à Philippo rege acceperat, cedere, eumque Eccleſiæ arbitrio reddere, Sanctionem in Italia renouauit coacto Romæ Concilio, quam deinde anno conſequenti in noſtræ Aluerniæ Claromontano, propter multitudinem Epiſcoporum, Abbatum, Principum populorum inter Generalia recenſito, retulit. Secundùm quam mox Paſchalis 2. Ludouicum Craſſum Henriciana contra liberta-

Chronicō Caſſim. li. 3. c. 71.

Polyd. hiſt Aug. li. 11. & de Inuēt lib. 4. c. 10.

An. 1080. Emil. li. 3.

1094.

1095. Matth. Pariſ.

Helmodus in Chronicis Slamor, c. 32.

bertatem Gallicanam molientem diris ad ſanitatem reduxit. Inde tandem Henricum cunctos penè principes ſuo exemplo corrumpentem, atque ad beneficiorum diſtributiones ineſcantem per Moguntinum, Colonienſem, Vuormacienſem præſules inſignibus Imperatorijs exuit, eaque Henrico filio cum Imperio tradidit. Cumque poſtea certis artibus Hēricus quintus à Paſchali ius aſſignandorum epiſcopatuum & Monaſteriorum in ſuis ditionibus impetraſſet, nouæ turbæ exortæ ſunt. Nam non iam *Vſurpationis* argui poterat Imperator, quòd priuilegio Apoſtolico, cui hodie *Concordatorum* (inter Franciſcum Regem & Leonem pontificem) ſpecioſum nomen inditum eſt, niteretur. Præualuit nihilominus Eccleſiæ authoritas & prima ſententia, ac huiuſmodi *Concordata* concilium Lateranenſe geminum viuente adhuc Paſchali reſcidit, Imperatorem proſcripſit, anathema extendit in reliquos principes, qui deinceps idem tentarent, & aggrederentur. Illis annis, vt à Sigeberto proditum eſt, paſſim colligebantur Synodi, vt quicunque per laicam manum

1112. & 1116 Palatina. Abbas Vſperg. Crãzius lib. 5. c. 34. & 7.

Sacer-

Non est quidem dignus (fateor) vestro splendore vestràque amplitudine: ac tamen non est indignus, qui vestram vtriusque amplitudinem ad amplificandam supremi numinis gloriam interpellet, vestrum splendorem ad illustrandam nostratis Ecclesiæ squallentem faciem interponat. Agite igitur, clarissma S. R. E. lumina, hac sancta occasione ad sacrorũ vindicias καὶ ἐλευθερώσεως vtimini, nobis de fœdo nostro statu mærentibus Clementissimum patrem exorate. Habetis eum propensum & beneuolum, qui nostris infœlicitatibus facile commoueatur, qui non modò de tota Ecclesia Catholica sit valde sollicitus, verùm etiam de Catholicæ quibuslibet partibus & membris egregiè merendi materiam sibi ostendi vehementer gaudeat.

Si bene Clementẽ noui, cupit ille mereri Omnibus immense semper de partibus orbis. *Præstãtior Iubileus ab eo in nostrã patriam manare non potest, quàm quo leuitarum possessiones ad Synagogam reuertuntur, & ad pristinam familiam habitatores terræ sanctæ redeunt. Cùm Romæ essem ante quadriennium, & ille Datarij magnique Pœnitẽtiarij summo munere fungeretur, iam totus videbatur compositus ad opt. max pontificis effi-*

effigiem, iam totus restaurationem omnium locorum & ordinum spirabat ac meditabatur. Hanc Palmam ei supremus Deus, opinor, designabat, vt captiuitate hac plusquam babylonica 70. annorum nostratem Ecclesiam liberaret. Instat enim septuagesimus, Ex quo Franciscus primus, circumscripto Leone 10. primùm publicas vocationes sustulit, & in suas priuatas libidines conuertit. Absit vt Clemēs se sic à laicis principibus decipi paciatur, ac Leonem illum, cuius memoriæ ne Italici quidem illius temporis scriptores pepercerunt, æmulari malit, quàm priora secula Alexandrum 2. Gregorium 7. Victorem 3. Vrbanum 2. Pascalem 2. Calixtum 2. Hi enim omnes libertatem ecclesiasticam ab Henricis Impp. per inuestituras & concordata politica, oppressā fortiter vindicarunt, atq; effecerunt, vt Germania hodie suis electionibus potiatur. Tāta profectò fœlicitate, vt si per principes ad cathedras pastores vocarentur, iamdudum illæ in Lutheranorum & Sacramentariorū deprædationem incidisset. Vsque adeo isti inuidè, auarè, ambitiosè Christi patrimonio & sacris opibus inhiant, quas dū virtute, doctrinæ puritate, & deligētium suffragationibus assequi nequeunt, principū libidinibus & sacrilegÿs subÿcere conantur.

tur. Non hæc apud nos noua est querimonia, nõ hæc prima expostulatio. Nã à clero in vniuersis Franciæ conuentibus repetita. Memoria sanè nostra in Aurelianensi ann.. 1560. Blesensi 1576. Melodunensi 1580. Parisiensi 1586. denique ferali illo Blesensi 1588. nec tamen propter regum nostrorũ infœlicitatem exaudita, quòd bolum ad religionem captiuandam deglutiendàmque suo statui suauem & commodum, vt ipsi quidem iudicant, vt probi omnes, & experientia docet, perniciosum ac exitialem, è faucibus sibi eripi pati vnquã noluerint. Et eam tamen esse iustam, immò verò necessariã agnouit & liberè fassus est 1584. Ioan. Baptista Castelius Episc. Ariminẽsis, de sanctissima illa Caroli Card. Borrhomæi schola, nuntius Apostolicus, cuiꝰ nomine ipse recreor propter viri singularem pietatem, tũ quia me amabat plurimùm. Is cõspicatus quàm fœdè Vineã Domini in hac regione tanquam singularis ferus Henricus 3. depasceretur, & quãtis vulpibus eam cõmitteret tyranno ausus est dicere. Tu es mirabilis ignis Gehennæ structor. Nã vnico momento tres ad Zabulos transmittis, Te qui istũ citra Numinis sensum metũq; ad Abbatis munus nominas, Istum quem cernis indignũ, nulloq; Ecclesiastico initio præditũ, & Fiduciarium

rium, quo iste simoniacè ad Titulum in sua familia conseruandū vtetur. Deinde nobis prolixè officium suum obtulit, apud Gregoriū 13. intercessurus pro dissoluenda ista Nominationum licentia atque tyrannide. Verū mors eius præmatura nobis collachrymantibus tantam fœlicitatē inuidit, Deo fortasse vobis hāc laurum reseruāte. Concilium Tridentinum volumus, recipimus, recipi à nostris ouibus flagitamus, hortamur, vrgemus, mandamus. At obtinere non possumus, quoniā vincimur numero, & perpetuò vincemur, nisi pristinā electionū recuperemus potestatē. Veri pastores sunt hîc rarissimi, quippè in ouile per posticū, non ostiū ingressi; de quibus scitè magnus Leo, prauo inchoata principio peiorem habitura sunt finē. Itaque nullo pacto miramur, si tam paucos à catholicis patribus stantes hoc in funesto bello conspiciamus. Deinde iniquissimum videtur vt pastores nostris cleris obtrudātur indignissimi, deglubant, crucient, mactent, perdant, pro libito deuorent, aulico ritu dominentur in cleris (hoc enim est D. Petri κατακυριεύειν) & interim Capitula, Monasteria, Collegia, Conuentus alij sacri, eorum petulantiā & libidinem cogantur tolerare, sublatis exēptionibus alijsve priuilegijs ad frænandam

luporum licentiam, luxuriam, auaritiam, ambitionem, simoniam, ne turpiora enũciem, per Concilia & maximos pontifices, sapienter institutis atque concessis. Quia pluribus ista prosequi non debeo, apud vos præsertim, qui istorum omnium fontes, rationes, causas liquidissimas & compertissimas tenetis: superest, vt tantis malis occurratis, tot pestibus medicinã inueniatis (Cardinales illustriss.) pro vestra erga Deum immortalem charitate, pro vestro purpurei cardinalatus officio atq; insignibus, pro vestra erga thronum apostolicum obseruantia, pro vestra erga summum pontif. auctoritate. Non persuasu difficilem, opinor, sentietis Pontificem. Nam quia primus Sacrarum Electionum à Christo institutarum, ab Apostolis obseruatarum, præco fuit Clemens Petri & Pauli discipulus, eorumque in Romana sede successor, spero Spiritum Sanctum eas, nobis ante paucos annos ereptas, redditurum per Clemẽtem Petri, & Pauli & Clementis illius successorem, qui tandem singulari Dei erga nos beneficio eandem sedem regit ac moderatur. Ei sempiternum decus apud Deum, sanctam memoriam apud homines conciliabitis; vobis etiam perennẽ posteritatis benedictionẽ assequemini. Lutetiæ Calend. April. 1593.

DE SA-

DE SACRARVM ELECTIONVM IVRE ET necessitate.

Ad Gallicanæ Ecclesiæ redintegrationem.

CAPVT I.

De Nominationibus Principum earumque origine.

ELECTIONES esse iuris Euangelici, Apostolici, Ecclesiastici, necessarij, ordinarij atque perpetui paulo pòst suo loco, Spiritu Sancto afflante, demonstrabimus. Nec eo de vnquam quæstio orta est ante Christi millesimum Septuagesimum, dum Catholicam sedem Gregorius septimus, Germanicum Imperium Henricus quartus. Anglicum Guilielmus Nothus, Frācicū Philippus primus, Hispanicū Ferdinādus Magnus administrarēt. Illa tēpestate ad omnia Hērici istius Imp. scelera hoc vnum deesse videbatur, quo tanquam

insigniore titulo nobilitaretur, *Primus electionum sacrarum raptor*. Tali dedicatore Nominationũ vel potius Nundinationũ regiarum ad Cathedras Ecclesiasticas gloriari possunt ac debent principes, qui sibi sacrilegè, illarum potestatem, iusque contra ius, fas & libertatẽ Ecclesiasticam vendicant. Sanè qui Henricũ istum nouit, facilè intelliget, non nisi ingens & prodigiosum aliquod malum in Religionem & Christianum Imperium potuisse importare, quem ne Caluinus quidem, impiorum alioqui & impietatum profanarum vehemens patronus, & Ecclesiastici iuris impugnator implacabilis, laudare vel excusare non potuit. *Homò* (inquit) *leuis & temerarius, nullius consily, magnæ audaciæ, & vitæ dissolutæ. Nam cùm Episcopatus totius Germaniæ haberet in aula sua, partim venales, partim prædæ expositos, Hildæbrandus* (Sic Gregorium 7, ex priore nomine contemptim vocat) *plausibilem prætextum arripuit, quo se vindicaret.*

Cal. lib. 4. Iustit. c. 11. sect. 13.

Semel excitata illa quæstio tot tantasque turbas toto Occidente peperit, vt orbem Christianum penè perdiderit. Innumeralibus certè crucibus & calamita-

lamitatibus ſubiecit, quas nimis operoſum eſſet explicare, donec ſuperante Eccleſia & ſe in libertatem priſtinam vendicante; iniuria viſque Iſtius Imperatoris & ſucceſſoris poſt quinquageſimum annum non modò depulſa eſt, verùm etiam extincta penitus. Statim Tyranno occurſum, reluctatum, & coactis crebris concilijs per vniuerſas Latinas regiones declaratum tales principum Nominationes nullo modo eſſe in Eccleſia ferendas, eſſe diuino iuri contumelioſas, eſſe ſimoniacas, eſſe hæreticas, eſſe ſacrilegas, eſſe tyrannicas, eſſe libertati, prærogatiuis cæleſtibus, inſtitutionibus & fundationibus Eccleſiarum contrarias, eſſe denique diuinis cenſuris & vi Politica ferroque exterminandas. Gregorius ſeptimus cog. Hildebrandus Romæ Synodum conuocauit decem & centum Epiſcoporum. In ea Henricus non ſolùm fulmine Apoſtolico percuſſus eſt, verùm etiam quotquot ab ipſo vel ab alijs laicis reciperent inueſtituram. Sic illud ſæculum iſtiuſmodi Nominationes appellabat. Quod vniuersè etiam paulò antè Alexander

Vincētius in ſpeculo li.26.c.82. Crantzius lib,5. inſt. Sac.c.6.

Ca.per lai cos.15.q.7.

bertatem Gallicanam molientem diris ad sanitatem reduxit. Inde tandem Henricum cunctos penè principes suo exemplo corrumpentem, atque ad beneficiorum distributiones inescantem per Moguntinum, Coloniensem, Vuormaciensem præsules insignibus Imperatorijs exuit, eaque Henrico filio cum Imperio tradidit. Cumque postea certis artibus Hēricus quintus à Paschali ius assignandorum episcopatuum & Monasteriorum in suis ditionibus impetrasset, nouæ turbæ exortæ sunt. Nam non iam *Vsurpationis* argui poterat Imperator, quòd priuilegio Apostolico, cui hodie *Concordatorum* (inter Franciscum Regem & Leonem pontificem) speciosum nomen inditum est, niteretur. Præualuit nihilominus Ecclesiæ authoritas & prima sententia, ac huiusmodi *Concordata* concilium Lateranense geminum viuente adhuc Paschali rescidit, Imperatorem proscripsit, anathema extendit in reliquos principes, qui deinceps idem tentarent, & aggrederentur. Illis annis, vt à Sigeberto proditum est, passim colligebantur Synodi, vt quicunque per laïcam manum 1112. & 1116 Palatina. Abbas Vsperg. Crã-zius lib. 5. c. 34. & 7.

Sacer-

Sacerdotia adipiſceretur, cœtu piorum exciderct, quibus porrò Conuentio inter Paſchalem & Henricum quintum, qua de nominandis epiſcopis & Abbatibus conceſſum fuerat priuilegium, Simoniaca declarabatur. Necdum tamen hoc Tyrannis ſuperbis, & ambitioſis, cuncta ad ſeſe diuina humanaque trahere conantibus, neque Dei furorem cogitantibus perſuaderi ſatis poterat. Nam Henricus Angelorũ rex à Guilelmo Notho tertius prætento iſto priuilegio vel veriùs ſacrilegio declarandorum in ſuo regno Antiſtitum vti non deſtitit. Verùm Anſelmus Cantuarienſis libertati Eccleſiæ patrocinãs recuſauit eos cõſecrare, quos iſte nominauerat, velut *Abortiuos Religionis filios* (ſic enim appellabat) & ſua conſtãtia parientiaque extorſit, vt audito Paſchalis iudicio abhuiuſmodi flagitijs abſtineret. Cùm autem cauſaretur de non recipiendo conſilio Lateranenſi & Anſelmi diſciplina, à Paſchali reſponſum tulit. *Quòd te hac dignitate ſpoliatum conquereris, quam Apoſtolorum Canones & Antiochena Synodus, decreta quoque Romanorum Pontificum, ſub anathematis interdicto, ab omni ſæculari*

Polyd. lib. 11. Aug.

Ibi. Polyd.

remo

remouent potestate, valde miramur. Nemo enim spoliatur ea re, qua semper extitit nud9, nec eius scimus expoliationē, cuius inuestituram nunquam agnouimus. Præclarum profectò responsum & notatu dignſſimū, In primis Sæcularem poteſtatem nunquam ante Paſchalis ætatē, id eſt, Salutis annum 1100. (Præfinitè enim illo ſedere cœpit) hac Nominationum dignitate fuiſſe conueſtitam, deinde illam Apoſtolorum Canonibus, Antiochena Synodo vetuſtiſſima: decretis Romanorum Pontificum, ſub anathematis interdicto, fuiſſe ab omni ſæculari poteſtate remotā. Nec obſtat quòd Carolus Magnus & aliqui Reges aliquando ea legantur vſi. Nam priuata ſunt facta, de quibus vt de iure non reſpondet Iuriſconſultus. Certè aliqui impij ante Henricum quartum illam occuparunt, vt apud Græcos Nicephorus Phocas. Omni, inquit Zonaras, authoritate deſignandi Epiſcopos ſibi vendicata edixit, ne quiſquam iniuſſu ſuo in vllam Eccleſiam mitteretur. Sed fuit nebula celeriter tranſiens, quæ paulò pòſt crudeli ipſius cæde per Zimiſcem ſucceſſorem diſſipata eſt. Apud Latinos Otho

Sub an. 97. Zonar. to. 3. & lib. 1. Iuris Orient.

Otho Nicephorus istius tempore, vt cuius priuignam Theophaniam filio suo in matrimonium ambiuerit, & fortassis exemplo, certè Sathanæ varijs locis, varios Impp. afflantis spiritu, Verùm is non simpliciter nominabat, sed operam tantùm dabat, vt ab Ecclesiasticis suffragium facturis, ipse in consilium vel iudicium adhiberetur. Atque ita Landoardus Mudensis Episcopus, primus inter omnes Antecessores suos inuestiturã (vt loquebantur) & regalia de eius manu in suum dedecus & infortunium suscepisse fertur. Apud Anglos, quamquam id tempestate recentiore, exemplo istius Henrici Imperatoris Gulielmus secundùm carnem & Spiritum Nothus Regni Anglici inuasor, verùm per vim & Tyrannicè, eiq; in faciem resistentibus probis. Quocirca cum Pontificium ditissimum sibi offerentem Guitmundus Auersanus cum probro repulit, negauitque se ab eo recepturum, quem excommunicatum intelligeret.

Crantzius li.3. Metr. c.33.

Principes enim non posse sine Electione canonica Dominico gregi pastores tuta conscientia, & saluis Canonum censuris imponere. Extat Guitmundi episto-

Eccl. hist. li.5.c.17.

epiſtola apud Rodericum Vitalem. Quãtum ad pios Carolus Magnus, cui primum id licuiſſe legitur, non vſurpauit, ſed priuilegio ſibi ab Hadriano gratiosè conceſſo habuit, Priuilegium erat perſonale, nõ regale, gentiléve, temporarium, non perpetuum, neque perpetuò duraturum, neque in exemplum deinceps abiturum. Itaque vſus eſt eo parcius, & Paſtores poſt eius mortem creati ſunt more conſueto. Singulariter enim pro illa dũtaxat vice robur habuit, ob Principis erga ſedem Apoſtolicam meritũ extraordinariũ, ſingularemque virtutem cui tuto & ad tempus tanta, tamque diuina poteſtas, non reclamante Clero, committi poterat. Eo verò priuilegio aut nõ fuiſſe vſum, aut rariùs, ex ipſius conſtitutione liquet, *Epiſcopi per electionem Cleri & populi ſecundum ſtatuta Canonum de propria Diœceſi, remota perſonarũ acceptione & munerum, & ob vitæ meritũ, & ob ſapientiæ donum eligantur, vt & exemplo & verbo ſibi ſubiectis vſquequaque prodeſſe valeant.* Quam conſtitutionem Ludouicus filius cog. Pius non modò totidem verbis renouauit, verumetiam propria tabella iuri Nominationum patri ab Hadriano conceſ-

Hadrianus diſt. 63. anno. 773.

Anſegiſus

C. Sacrorum canonum diſt. 63.

ſarum renuntiauit,& electiones Clero retribuit. Incipit, *Ego Ludouicus*, apud Gratianum & Anſegiſum. Piorum Principũ alij priuilegium Paſtores creandi & inſtituendi ſibi aliquando, meritis iuſtiſque cauſis, oblatum penitus repudiare maluerunt. Inter eos primas tenet Ludouicus nonus, qui Sancti elogium propter pietatem & virtutes meruit. Cùm enim de eo diploma pontificum Legatus Roma rediens attuliſſet, *Quod mea* (inquit) *negotia ſtrenuè obieris laudo. Quod mihi à Pōtifice munus hoc attuleris non probo. Intelligo enim quanto cum periculo animæ meæ & regni id ſuſciperē. Ac protinus diploma in ignem cōiecit.* Cui quadrat, quod cupientibus, vt ſe Sacerdotiorũ ſaltem aliquorũ collationibus immiſceret, ſolebat reſpondere, *Sat mihi eſt coram Deo de temporalibus, de mihi creditis, nō etiā ſpiritualibus, rationem, reddere.* Diuiniſſimè profectò. Nam hanc facultatem ſi ſemel in ſuam aulam intuliſſet, deinceps ſeruare ſtuduiſſent ſucceſſores, nec illam magis Eccleſiæ reſtituiſſent, quàm Synagogæ antiquam libertatem Pharao, cui fruſtrà canebat Moſes, Redde populum Domini Pharao, Hæc dicit Dominus, dimitte filiũ meum

Gratian. diſt. 92.

Broimardus cancell. in eius vita.

In virga directionis pa 21.

Exod 4. & c.

meum Israël, vt seruiat mihi: Sine populũ meum, vt sacrificet mihi liberè in deserto. Adeò semper præcedentium honorum atque opum, potiùs quàm morum tenax est posteritas. Sed ad nostros infausti ominis nominis Henricos Impp. reuertamur. Calixtus 2. in Concilio Rhemensi Henricum quintum quarti malorum istorum fontis filium ius inuestituræ per fraudem à Paschali sibi quæsitum tueri cupientem, diris Apostolicis fregit, adegitq́;, illud vt planè desereret & Clero simpliciter restitueret, Literæ renunciationis sic incipiunt apud Abbatem Vspergensem, *In nomine S. Trinitatis & indiuiduæ. Ego Hẽricus Dei gratia Romanorum Imperator, Augustus pro amore Dei & sãctæ Romanæ Ecclesiæ, ac Domini Papæ Calixti, & pro remedio animæ meæ, dimitto Deo & SS. Apostolis Petro & Paulo, sãctæque Ecclesiæ Catholicæ omnẽ inuestiturã, & concedo in oĩbus Ecclesijs canonicam fieri electionem & liberam consecrationem.* Quantũ Germania deuincta es Romanis Pontificibus: Quantum eos parentum patronorumque loco colere debes, à quibus sacrorum tuorum religionem contra impios, Sacerdotiorum dignitatem contra pro-

Platina.

In chronicis Hic sang.

sanos, libertatem contra Tyrannos, securitatem contra honorum opumque hostes fortiter defensam animaduertis: Nam nisi tuam in Spiritualibus authoritatem contra istos generosè defendissent, nunc non gauderes antiquis pristinisque institutis, sed captiuam, seruitute afflictam, sub iugo profano gementem haberes, vt nos miseri infœlicesque Galli Ecclesiam, ac aquam tuam obstupescente Hieremia, pecunijs bibere, ligna tua pretio tibi comparare cogereris. Benedictus Deus, qui fœliciter omnia in tuam salutem & dignitatem vertit, qui prouidentissimè futuris in te hæresibus ad hunc modum prospexit, ne per Nominationes factionesque Principum, Sacerdotia, quæ habes amplissima & religiosissima, in manus Lutheranorum, Caluinitarumque tandem aliquando delaberentur. Nam post annos plus minus quinquaginta, ex quo inter Gregorium septimum & Henricum quartum ingens discordia emerserat, vniuersum penè Occidentem bellis tum externis, tum internis depasta, pax inter Ecclesiam & Imperium facta est, ea lege, vt in publicis Vuormacensibus comitijs, electionibus

Lam. 5.

Tyrius belli lib. 1. c. 13. Pandulphus Pisanus in vita Calixti.

Impe-

Imperator cederet, tibique eas liberas sineret. Cui iudicio reliqui postea Principes acquieuerunt, ac certatim prætentis istis iuribus, veriùs autem iniurijs, renuntiarunt. Inter cæteros Hungariæ & Angliæ reges. Franciæ, non adijcio, quoniam hi perpetuò non solùm abhorruerunt ab istiusmodi Sacrorum profanationibus, verumetiam Pontificibus se coniunxerunt ad libertatem authoritatemque Cleri tuendam, tanta vi, tam incredibili animorum contentione, vt pro eo tanquam pro Religione, bella grauissima suscipere non dubitarint aduersus aliarum nationum Reges, præsertim Imperatores Germanicos illosque ad audiendam Ecclesiam suis armis & potentia compellere. Quin nec vllis Tyrannorum externorum exemplis, vllis priuatorum commodorum inescationibus, adduci vnquam ante Franciscum potuerunt, vt in eo apertam vim Clero afferrēt, etiam quando propria ipsorū lucra id postulare videbantur. Quare & Salutis 1160. Petrus Longobardus cognomento Magister Sententiarum, salutatus est Episcopus Parisiensis, nullas turbas ciente Philippo Ecclesiæ Archidiacono Ludouici Regis

Mart. Capel. Polydorus li. 11. Aug.

Franci Reges defensores electionum. Platinæ.

Æmyl. in ludo Iuniore:

fratre, qui alioqui à dimidia Canonicorũ parte lectus fuerat. Tam piæ causæ & institutis non defuerunt Franciæ Episcopi. Tre-
An. 1109. Nangiac. 1119. cis conuenerunt Philippo primo regnãte. & Rhemis fauente Ludouico Crasso contra Henricum quintum: vt laïci collatores ab Ecclesia proscripti decernerẽtur. Quod totidem verbis sanctè decretum est & executioni mandatum seriò adeò & constanter, vt ad amplexandam Pragmaticam sanctionem in Concilio Basiliensi deinceps editam, omnium promptum fuerit studium ac voluntas. Quoniam enim Electionibus ab initio in Gallia receptis vsurpatisque congruebat, à Carolo septimò, & vniuersis regni ordinibus apud Biturigas 1438. probata est, moxque in Senatu Parisiensi 3. Idus Iulij publicata, vt quod anteà maiorum traditione, moribus, institutis seruabamus, iam literis, scriptisque consignatum teneremus. Non disputo, an illic omnia consentiãt sanctæ Roman. Ecclesiæ normis & iuribus, an non meritò Eugenius quartus, Nicolaus 5. Calixtus 3. Pius 2. eam improbarint, an non aliqua habeat emollienda, & ad æquitatis suauiorem regulam dirigenda. Tantùm aio partem

tem illam, quæ Electiones stabilit, firmàtque, esse sanctissimam, diuinissimam, prorsus in Gallia nostra renouandam, reuocãdam, & sanctissimis Patrum sanctionibus restituendam: si Ecclesiam in ea saluam, à fœdis profanisque ruinis tutam ac liberatam volumus. Obtineãt modo κατ' ἐκράτει τῶ τὰ ἀρχαῖα sedis Apostolicæ vt Niceni patres dixere, que illa parũ scitè sanctéque missa faciebat. Nempe Electio Electum ad Pontificem transmittat, Electus à Pontifice confirmationem Canonicam assequatur, præstet denique vniuersa, quæ Canonum sancta disciplina, iure & vsu legitimo summis Pontificibus, eorumque sacro Senatui debentur. Vigeat Nicenus peruetustus Canon docẽs Romano Pontifici iam ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ab ipsó principio, haud dubiè Apostolico, hanc fuisse consuetudinẽ, vt haberet singularem potestatem in prouincias Occidentis & ipsorum Episcopis peculiari quadam ratione præesset. Quis enim debeat dubitare eos esse tam antiquis legibus àgnoscendos, adeundos, de Ecclesiarum substantia honorandos, cum etiam veteris legis instituto populũ leuitæ, leuitas summi Sacerdotes decimarẽt? Can. 6. Nouel. Const. 115. apud Iulianũ Patris.

Ac eis præstan da, quæ antiquissimorū Romanorum Pontificum & Imperatorum ætate præstabantur, vt recens Electi & cōsecrati Episcopi summo Pontifici, cæterisque quatuor summis Patriarchis Cōstantinopolitano, Alexādrino, Theopolitano id est; Antiocheno, & Hierosolymitano tributa, iuxta redditu um proportionem, penderent, quæ temporis progressu Annatarum nomen sortita sunt; tunc verò Cathedratica vocabantur. Sic enim in Nouellis Iustinianeis his verbis, multoq; pluribus legimus. Verùm de hoc aliâs, quo constituto honos, officium, obsequium Apostolico Throno debitum prolixè cumulateque præstabitur & simul vigebit Pragmaticę illa Canonica disciplina, per quam præficiebantur nostris cathedris viri cùm literarum laude celebres, tum vitæ sanctitate conspicui, quales nullos adhuc nobis exhibuit, sed nec proprio motu exhibere possit spuria ista Nominationum Regiarum via,

Inuecta iratis, superis genioque sinistro.

Cum florente Pragmatica plerique ob singularem sanctimoniā, & aureā castitatem fato functi miraculis claruerint, exempli

pli gratia, Michael Andegauensis. Episcopus, alter Pictauensis, tertius. Arelatensis Archiepiscopus, alijque complures. Inde Francorum regnū benedictionibus cælestibus affluxerit, Hæreticos in suo sinu nō viderit, rerum omnium copia & vbertate redūdarit, prosperiore fortuna vsum fuerit, tanta denique fœlicitate vt Aquitania, & Normania prouinciæ amplissimæ atque ditissimæ sceptri Francici hostes sempiternos Anglos diuinissimè euomuerint, ac vltra barbarum mare expulerint. Quapropter Palladium Franciæ semper habita fuit & nominata, cumque de ea abroganda inter coruos aulicos fauore Regum opibus Ecclesiæ inhiantes, agitaretur, Christi 1461. & Ludouicus vndecimus, Galliæ certè Tyrannus, non Rex, hoc in primis cuperet, datis literis Turonis, regni sui prmio 27. Nouembris fortiter Senatus Parisiensis restitit, defensionem pro ea Tyranno obtulit, eiusque studijs & conatibus opposuit. Nebula sic dissipata, lux, splendorque Ecclesiæ permanauit ad annum 1516. quo Franciscus Rex Electiones ad se rapuit penitus, scelus in suam gentem inferens, quod non

Pictauēsis.

Budeus.

Gagu. lib. 10.

potuit expiari, nisi totius posteritatis eius prodigioso interitu atque pernicie.

CAPVT II.

De proprijs Nominationum notis ac fructibus.

FRANCISCVS ergo sublatis Electionibus nominationes induxit, id est, pestem certissimam in Regnum vniuersum, priuatim verò in suam familiam. Nam profecto Nominationes Principum, sunt hæresis Henriciana, sunt hæresis Simoniaca, à tot Concilijs & Romanis Pontificibus perenni quinquaginta annorum tractu sub his nominibus damnata, vt suprà ostensum est.

Abbas Vspergens. Naucl. vo. 2. gener. 30

2

Sunt execratio Apostolica, his Græcis verbis expressa, εἴ τις Ἐπίσκοπος, κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατὴς ἐκκλησίας γένηται: καθαιρείσθω καὶ ἀφοριζέσθω, καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες. Quam renouarunt & secutæ sunt innumerabiles Synodi. Inter eas Lateranensis sub Innocẽtio tertio. Quisquis electioni de se factæ per secularis potestatis abusum, consentire præsumpserit contra Canonum libertatem, electionis

Can. Apo. 30.

nis commodo careat & intelligibilis fiat

3

Sunt profana nouitas, quales vitandas Apostolus præcipit, cōtra Ecclesiasticum ius importata per Imperatorum Germanicorum scelestissimum Henricum, tentata per Græcorum contaminatissimum Nicephorū Phocā, diuinitus perpetuo vnius carcere, sæua alterius cæde vindicata.

4

Sunt sacrilegiū multiplex: Sacrilegum est pias fundationes interuertere, fidelium vota & oblationes aliò transferre, in piorū testamenta irrumpere, aliter extremam Sanctorum voluntatem exequi quàm ipsi testamento cauerint. Iam qui dedicarunt Ecclesias, qui dotarunt Monasteria ea lege dedicarūt, dotarumque illic vt in perpetuū vigeret disciplina Ecclesiastica atque Monastica, vt leges à D. Benedicto & alijs ordinum auctoribus positæ ad consummationem vsque sæculi seruarentur. Inter quas potissima est Abbatum & Præsulum electio. Istud violare est terminos à Patribus positos, diserta Scripturæ detestatione transgredi, est peccare in diuini iuris non contemnandam partem.

Sancta-

Sanctarum enim fundationum præstatio, de iure diuino est, cum illæ numerentur in votis, de quibus scriptura toties, Quod votum fuerit redde, ac in Anathematis de
Leu.27. quibus eadem sæpius, Quicquid semel
Leu.27. fuerit Domino consecratum, Sanctum Sanctorum erit Domino & mutari non
Exec.6. poterit. Hinc illa ad Principes Ezechielis statũ populi Christiani describentis Apostrophe, Ne depopulamini vltra principes populum meum, sed terram relinquatis domui Israël secundum titus suos. Hæc dicit Dominus Deus: Sufficiat vobis Principes Israël, iniquitatem & violentiam intermittite, iudicium & iustitiam facite, Separate confinia vestra à populo meo, ait Dominus Deus. Sacrilegum præterea est authoritatem quàm Dominus non dedit sibi vẽdicare: Sacrilegum contra Dei ordinationẽ laicum, siue principem siue Magistratũ sibi arrogare Cleri partes atque officiũ. Sacrilegũ contrectare rem sacratam inuitis Dominis. Domini Sacrarum Ele-
Til. in Chronic. ctionũ legitimi sunt Ecclesiastici quibus inuitis sibi istas rapuit Franciscus Nam fremente Clero, inquit Tilius repugnante populo, appellante Parisiensi vniuersitate,
prouo-

prouocante Senatu, gementibus cunctis probis, doctisque. Adde esse profanius sceleratiusq; Laïcos sibi potestatem assumere vocādi ad Ministeria Ecclesiastica, quàm cum Saule sacrificare, non expectato Samuele, quàm cum Oza extēdere manum suam ad Arcam & tenere eam, quàm cum Hieroboā rege Israël renuntiare Sacerdotes Mosaicos, de populi extremis, qui non erant de filijs Leui, quàm cum Ozia rege Iuda capere Thuribulū & conari adolere incēsum super altare Thymiamatis, quàm cum Gedeone iudice ex aurò, purpura & ornamentis Madianiticis cōficere sacrum Ephod, & ponere in profana sua familia. Hoc enim est facinus Dathan & Abirom laïcorum Principum de tribu Ruben, qui susceperant Chore pontificē creare Creationem Mosi pastori Ecclesiastico & legitimo adimere. Ex quo acerbius & prodigiosius quàm superiores à Domino puniti sunt. Si consueta hominum morte (inquit Moses) interierint & visitati fuerint plaga, qua cæteri visitari solent, non misit me Dominus. Sin rem nouam fecerit Dominus, vt aperiens terra os suum, deglutiat eos & omnia, quæ ad illos pertinent scietis

1.Reg.13.
2.Reg.6.
3.Reg.11.
4.Reg.11.
Iud. 8.
Num.16.

Nominationes principū, sunt nominationes Datham & Abirō ad Pontificatum Mosaicū

ſciētis quòd blaſphemauerint dominum.

5

Via ad ſtabiliendam hæreſin Anglicanā & conſtituendos Reges, Eccleſiæ Gallicanæ capita, atque hæreditario poſſidendum Sanctuariū Domini. Inde enim flagitioſæ iſtę voces acribus flammis caſtigandæ manarunt. *Regaliū ius non ſolum conſiſtit in diſtributione Beneficiorū, ſed etiā in perceptione fructuum. Nam Princeps, quādiu vacat Epiſcopatus ſedes, prædiorum omniū adminiſtrationem ſuſcipit, iiſque arbitrio ſuo vtitur ac fruitur.* Sed nec hic impietatis ſubſiſtunt, vlterius enim progreſſi, ne ordinationem quidē Clericorum, ſiue χειροτονίαν, purè Sacramentalem, ſpiritualem, myſticam iuri poteſtatìve Eccleſiæ ſimpliciter ſinunt, vt qui illam non præbeant Epiſcopis, *niſi ex benignitate Regia.* Verba iſtorū ſunt. *In Regalibus exercendis Rex Francorū pro ſua benignitate (*audis*) nullo modo ſeſe miſcet ordinationibus Clericorū, nec vllas ibi partes vſurpat aduerſus Epiſcopos.* Cuiuſmodi aſſertio è ſpiritu hæretico proficiſcitur. Illa quippe eſt, quā duobus libris, aduerſus capita diſputationis Lipſicæ Andreæ Freyhub & tribus aduerſum nugatorias. De Eccleſia

Duarenus lib. 3. de Eccl. miniſt. cap. 11.

Duar. ibid

& or

& ordinationibus Ecclesiæ Antonij Sadeelis cauillationes persequitur & expugnat Franc. Turrianus Societatis IESV Theologus nunquam satis laudatus. Quorum sunt vocationes ad ministeria Ecclesię, eorundē esse ordinationes. Proinde ad quos magistratus politicos & populos pertinet, vocare Ministros Ecclesiæ (pertinere autē ad omnes) eorum esse illos ordinare, & quidem manu imposita, vt ait Apostolus Act.6.7.8.
Manuū autem istam impositionem Apostolicam, ne mystica & charismatis cuiusdā efficax aut aliquid supra ciuilē facultatē complecti videatur, interpretātur ridiculè, immò etiam profanè, manus popularis erectionē siue eleuationem, qua vocatus lectúsve ad ministeriū declaretur idoneus functioni, cùm Apostolus eam sibi tribuat, nō populo. Resuscita gratiam Dei, quæ in te est, per impositionem manuum mearum. Nec vacant Patronis, qui dum se egregie Catholicos censeri volunt vel priuilegia exigua semel Tyrannis concessa, tolerata, in iura Regalia primum transforment, deinde ad Pontificia omnia munera extendant, vt iam apud eos, *Planè idē sit rex hominū Christiq; Sacerdos.*

13. 14. 15. 18. 19. 1. Tim.4. & 5. 2. Tim.1.

Ampu-

Amputandæ à radice impietatis modus nullus occurrit prõptior, neque compendiosior, quàm vt in hoc inter regno, in hac rerum perturbatione Pontifex Concordata rescindat, Ecclesiam Galicanam liberam, & ab Alienorum præsumptionibus securam esse iubeat, Ecclesiasticis Canonibus vtentem, vetustis suis legibus & sanctionibus viuentẽ velit, pristinis iuribus & ritibus restituat, è captiuitate hac plusquam Babylonica septuaginta prope annorum eruat ac liberet. Instat enim septuagesimus annus, ex quo illa antiquatis veteribus institutus, durissima Nominationum seruitute premitur & fatiscit. Lamentantis denique pro Christi ciuitate vatis misereatur, *Versa est hæreditas nostra ad alienos.* Alienos enim siue זרים Hebræi

Exod. 29. x. 13. Leuit. 22. v. 10. 12. 13.

etiam vocãt populi partẽ à Leuitica distinctam, quo Laïcos appellamus, vt duriore vocabulo Pagani profanos καὶ βεβήλους.

6

Via ad minuenda iura & authoritatem Apostolicæ sedis. Nam Nominati paulo Aulicis chariores aut Principibus notiores nõ solent curare de summi Pontificis confirmatione, dum per œconomatus Regios

gios ac alias fraudes aulicis notas opus Episcopatuum & Cœnobiorum liberè, tutò, minori labore & ſumptu frui poſſunt. Quamobrem nõ immerito neque temere Cardinalis Gondius in Vrbem, nouiſſiſimam profectionẽ adornauit, apud Pontificem conqueſturus & cum ſtomacho rationem redditurus de quadraginta Epiſcopatib' vacantibus, deque cætero deplorato totius Eccleſiæ Gallicanæ ſtatu. Certo nouit, vt in aula diutiſſimè verſatus, & propè educatus, iſtorum omnium artes, cauſas, atque rationes, vt illas poſſit clarè Pontifici explicare & ad prouidendum diligenter extimulare, ſi modo Clemens Reformationis tãtopere ſtudioſus & ad eam concitatiſſimè currens, ſtimulis indiget. Iſti autem numero ab eo tempore tres quatuòrve ſiue vacantes ſiue profanis deuotos aſcriptoſque adijcere poterit, præter innumera Monaſteria mulieribus addicta, militibus, coniugibus, Epicureis, alijſque nullo Sacrorum initio, nullo Eccleſiaſtico charactere, niſi fortaſſe Tonſura, inſignitis. Cardin. Gondius.

7

Via ad Simonias & Fiducias. Princeps

enim solet Sacrosanctas potestates præmij, mercedis, dotis, fauoris, officij cuiuscũque, recti, prauive nomine distribuere, immò verò obtrudere, suis Antinois, Epicureis, Gnathonibus, voluptatum & exactionum inuentoribus, lenonibus, meretricibus, creditoribus, ne addam Atheos, hæreticos, Terræ filios obscurissimos, & abiectissimos, quos neque Generis nobilitas, neque virtus, neque doctrina, neque vlli pro Christo & Ecclesia labores nobilitant, sed vel lasciua poësis & Rythmi, vel consilia scelerata regnoque pestilentia, vel officia flagitiosa, vel vitæ turpitudo commendat. Earum autem cum Canonicum titulum ex iurium impedimentis tutò suscipere nequeāt, partim vendere, partim Fiduciarijs committere, partim per Oeconomos absumere coguntur: sicque nobis de cœlo furorem & indignationem & immissiones per Angelos malos eliciunt. Non mirum igitur, si tot innumeratos habeamus fiduciarios, tot vanis, turpibus, prauis obsequijs eo prouectos. Tot Fæminas Dotis nomine per Monasteria maritis collocatas. Tā paucos Atheismi vel Heresis vel Epicureismi suspicione vacuos. Tam paucos, qui se seriò

purgare queant de Simonia, siue à Manu, siue à Lingua, siue ab obsequio. Totiplex enim Simoniæ labes à Theologis & scriptoribus de Officijs, siue casibus conscientiæ statuitur.

8

Via ad effrænem Polygamiam à tot patribus damnatam, à tot Concilijs, seorsum Tridentino cum detestatione improbatam. Effusam dico Sacerdotiorum patibilium simul & impatibilium coaceruationem, Heterogeneam Regularium & Irregularium permixtionem; immoderatam, inexplebilem Pinnaculorum seu Pastophoriorum multitudinē, quæ alia alijs superposita ventrem faciunt, seque tandem mutuo subuertūt, ac fœdas tum Spirituarias, tum temporarias parietinas generant. Addo grauem illam præuaricationem in vetustum Canonem à SS. Nicenis patribus consecratum. *Regularia Regularibus, Sæcularia sæcularibus*, qui per vniuersas Orientis, Septentrionis, Meridiei Ecclesias huc vsque viget, piè inuiolateque conseruatur, & in exemplari Arabico Niceni Concilij quinquagesimo quarto loco recensetur, in sola Latina perijt at-

que extinctus est, quæ illum tamē constantius pro sua in reliquas omnes authoritate & principatu colere, ac tandiu duraturas hæreses, impietatesque, quandiu Commendæ durabunt, cernere debebat.

9

Via ad profanandam Ecclesiam, sacrilegijs opplendam, in perpetuum captiuandam, dum Pastores ab istis creati, dicantur & sunt *Procerum creaturæ*, dum sunt parati ad quodlibet obsequium, adulationem, assensum, prædiorum & rerum Ecclesiasticarum distractionem, alienationem, dimidiationem, decimationem, &c. Dum sunt proiecti ad omnem dissimulationem iniuriarum Christi ouilibus illatarum, canes muti, non audentes latrare, bouem cum Demosthene in lingua habentes, cōtra præcepta Apostoli; Prædica verbum,
2.Tim.4. insta opportunè, importunè, Argue, obsecra, increpa cum omni patientia & do-
Ef.1. ctrina. Increpa illos duriter, vt sani sint in fide, nec attendant Iudaïcis fabulis & mandatis hæreticorum auersantium se à
Tit.1. veritate. Contra vociferationes propheticas, Audite verbum Domini Principes

Sodo

Sodomorum, percipite auribus legem Dei vestri populus Gomorrhæ. Tu autem profane, impie dux Israël, cuius veniet dies tempore iniquitatis præfinita. Contra potestatem sibi diuinitus creditam quam non audent in Creatores suos exercere, censuris sæuiendo, ad officium vsu cælestium Clauium cogendo, Ambrosiũ, Chrysostomum, Germanum, Stephanum Episcopos Parisienses imitando, denique causam iusti gemitus SS. Basilij, Meletij, Eusebij apud Italiæ & Gallię Episcopos vitando. *Canonũ exacta obseruatio pessumiuit, multa peccandi libertas patet. Nam qui fauore humano ad Pontificium peruenerunt, eodem ipso fauoris gratiam implent. Iustum iudicium peryt quisque cordis suo desiderio ambulat, malitia immodica, populi immorigeri, præfecti non liberè loquuntur. Qui enim per homines sibi ipsis potestatem acquisiuerunt serui sunt eorum, quorum fauore adiuti sunt. Euersæ sunt pietatis doctrinæ confusa solutaq; pietatis vincula, Dominandi libido, eorum qui nõ timent dominum, præfecturas inuasit, & in propatulo, præmium impietatis præfatura proposita est. Qui in grauiorẽ blasphemiã relapsus est, in populi episcopatu præ alys deli-*

Exech. 21.

Basil. Epist. 69.

gitur, Perit grauitas Pontificum, Pastores cum scientia gregem domini dereliquerunt, dum præfecti distributiones pauperum in proprios vsus, donáque semper insumũt. Et hac rident infideles, imbecilles fluctuant, fides in ambiguo est, ignorantia animis offunditur, omni blasphemia lingua dissoluta est, profanata sunt sacra.

10.

Via ad obruendam Fundatorum memoriam, quæ debet versari in benedictione, & inducendas aduersus illorum tropha, imposturas & mendacia. Inde enim contendunt Palatini pinguiores Præsulatus esse de Regum Fundatione & Dotationibus, cùm contrà ex suo nulla illi plenè fundauerint, & si qua fundauerunt ex sacrilegijs & aliarum Ecclesiarum spolijs id fecerunt. In quo exemplum Hyrcani Sadducæi, Herodisque semipagani secuti sunt, qui nescio quot Talentorũ centenarios è Sancto Dauidis sepulcrho eruẽtes, & sacrum Templi Gazophylacium expilantes, pauca pietatis monumẽta Hierosolymis vfferunt, vt à se turpissimam Sacrilegij notam quoquo modo depellerent. Quod præcipuum est tamen fundamentum

Pro. 10.

Iosephus Hebrais

mentum Iurium', quæ ipsi falsò æquè ac impiè *Regalia* in sanctorum præiudicium nominant. Tam vanum & supinum, vt per inductionem singulorum Testamentorum è Chronico Hirsaugensi, opere Bruscij de Monasterijs, Theatro conuersionis Gentium,& similibus historijs, nullo negotio euerti queat. Episcopatus opibus & rebus florentes Reges ipsos Christianos vniuersos antecesserunt. Pinguiora quæque Monasteria,si nonnulla recentiorum Ordinum excipias, sunt Regibus Catholicis antiquiora & ab Ecclesiasticis paulo religiosioribus constructa. Qualia ferè sunt in Belgio & Burgundia. Exemplum esto Monasterium S. Amandi in Belgio ab ipsomet S. Amando constructum. S. Germani Antisiodorensis in Burgũd. ab ipsomet S. Germano excitatum Valẽtiniano 3. Imperante, priusquam in Gallia vigeret Regium nomen, auctum deinde ex priuatorum collationibus & Eleemosynis perductum verò ad hodiernum statum, Parsimoniæ, Oeconomiæ & frugalitatis Monachorum cõmuniter viuentiũ incrementis, vti liquet ex eiusdem S. Germani vita, à Cõstãtio Episcopo cõscripta & ab Hẽrico

Antiſſiodorenſi Monacho Caroli Calui tempore, verſibus Heroicis expreſſa. De cæteris D. Benedicti idem pene iudicium.

11.

Via ad captandum votum mortis alienæ, vt ſæpe vidimus, ſæpius auditione accepimus per Principum amaſios & miniſterianos procuratam necem, aut tentatam potionationem Paſtorum ſuis terris fundiſque vicinorum, quò eorum Abbatijs vel Epiſcopatibus, vel Prioratibus ſuccederent, quorum reſeruationem Regiorum cõmentarienſium chirographis probè firmatam iam in ſuis haberent ſcrinijs.

12.

Via certiſſima & tritiſſima ad Dei Domos in temporalibus & ſpiritualibus funditus labefactandas. Ex ea enim tempeſtate concidit puritas Canonica, diſciplina Monaſtica eneruata eſt, literarum notitia exulat, laus diuina ſilet, pietas interius exteriuſque nulla eſt. Sancta olim Cœnobia multitudine Pſallentium & diuinis ſcripturis vacantium, exhauſta ſunt ſuis habitatoribus. Nullos Religioſos habent, paucos

paucos Monachos neceſſariò corruptiſſimos, dum ipſos ſe fingere oportet ad ſuorum Paſtorum normam, qui Sardonapalo corruptiores & lupi ad lucrum, eſcam, venerem, prædam duntaxat attenti, animas non curant. Secretaria vacant ornamentis, libris Eccleſiaſticis, calicibus, vaſis ſacris vtenſilibus, linteis, cunctis denique ad rem diuinam pertinentibus. Ædificia & tecta ſolo euerſa, vel euerſioni proxima. Redditus diſtracti & diuenditi Chartæ priuilegiorum & prouentuum ex rabularijs ſurreptæ. Clauſtra, Dormitoria, Capitula, Refectoria, Pinnacula, atque adeo Templa ipſa ventis perflata, pluuijs peruia, rimis fatiſcentia. Villæ deſertæ, neglectæ, ruinis ſtupendæ. Eleemoſinæ obſoletæ, quæ ſtatis diebus & horis, pro oſtijs Cœnobiorum, celebrari ſolitæ erant, & vniuerſam viciniam alere. Bibliothecæ, vnicus olim Religioſæ & humanioris vitæ theſaurus, direptæ, dilaceratæ, butyrarijs & alijs turpioribus vſibus expoſitæ. Hoſpitia pauperum, in ſtabula canum, alitum, equorum verſa. Hoſpitum domicilia, facta luporum luparumq; proſtibula, Vniuerſa vno Chriſti verbo,

Spelunca latronum. Quis dabit capiti meo
Hier.9. aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, vt plorem die ac nocte profanationes populi mei. Quis constituet me in solitudine, vt derelinquam populũ meum, recedam ab eo, ne videam contaminationem Sanctuariorum eius.

13.

Via ad hæresim in Eccesia perpetuandam, & in dies magis ac magis propagandam, Anno 1516. Concordata ad antiquandam electionum sanctitatem introducta

Til. in Chro. Carion.

frémente Clero, prouocante Senatu, Academia turbas excitante, gementibus cunctis probis doctisque, 1517. id est, anno proximè sequenti Lutherus emersit, è quo innumerabilia exorta sunt hereseon monstra. Pulchra successio & nostris fastis digna. Experientia docet. Nam quotquot pastoratus suos, Regum delatione, deinceps sunt consecuti (paucos semper excipio,

quos æquus amauit.
Christus, & eripuit de perditionis abysso.)
magis fuere aulici, politicique, i. perditis ac profanis moribus notabiles, quã Ecclesiasticis Catholicisque virtutibus præditi.

Greg. lib. 4. Ep. 53.

Quod

Quod sanè Gregorius Childeberto regi quondam prædixerat: proinde videret, ne quis in suo regno per Laicos ad sacrosanctos honores proueheretur. Illinc caussam futurarum in Gallia hæreseon manaturam, ac tandiu in ea duraturas hæreses, quandiu illa viguisset.

14.

Via indubitata ad Neophytos siue Aulicos & Curiales in Dei templa introducendos, contra præceptum Apostoli, non Neophytum, ne in superbiam elatus, incidat in iudicium diaboli. Ita hunc locum intellexerunt Veteres & opposuerunt ijs, qui à statu aulico ad præsulatus cõuolant. Qui enim magis Neophyti siue Nouitij esse ac dici possunt, quàm qui è palatina vita ad Sacrorum professionem de repente prodeunt. Adulterini & abortiui Præsules sunt, eoque munere, quod profitentur, indigni, qui cùm nihil prius ad summum sacerdotium attulerint, nullas ærumnas, virtutis causa, pertulerint, discipuli simul & magistri pietatis creantur, aliosque antè purgant, quàm ipsi purgati fuerint. Heri sacrilegi, hodie sacerdotes, heri profani, hodie sacrorũ antistites, veteres vitio, pietate

2. Timo. 3.

Greg. li. 4. Epist 95. & lib. 7. ep. 5. Leo. 9. Epist. ad Michaelem Const. & Leonem Acrid. c. 30.

Nazian, in Athanasio & In Apolog.

pietate noui (quod gratiæ & fauoris humani, non ſpiritus opus eſt), quorum non mores dignitati, ſed dignitas moribus fidem aſtruit, ordine admodum præpoſtere, quoniam plura pro ſuis, quàm pro populi peccatis ſacrificia debẽt. Querimoniam Præceptoris Nazianzeni Hieronymus diſcipulus perſequitur. Apertũ eſt & euidens præceptum Pauli, Non Neophytum, & tamen ambitio non cuſtodit. Heri Catechumenus, hodie pontifex, heri in Amphitheatro, hodie in Eccleſia, veſpere in circo, mane in Altari, dudum fautor hiſtrionũ, nunc Virginum conſecrator. Momentaneus ſacerdos, qui non ſaltu ſad gradatim & Canonico interuallo, non à laïca conuerſatione, ſed à multorum annorum probatione, ad Epiſcopatus culmen peruernire debuerat, ne aduerſaretur Apoſtolo, Et hi probentur primùm, deinde miniſtrent, nullum crimen habentes. Vſque adeo rationi conſentaneum, vt legibus etiam imperariis cautum ſit, *Ne quis è Miniſterianis fiat Epiſcopus, Et ne quis curialis fiat Epiſcopus.* Quã legem à Mauritio Imperatore relatam, renouatamque laudat D. Gregori-

Hiero. ad Oceanum & lib. 1. contr. Pelag.

Leo vbi ſupra.

1. Tim. 5.

In nouell. conſt.

rius

rius Epiſtola ad eundem, & Sanctiſſimi Pontifices perpetuo ſeruare conati ſunt. Ante leges quidem Imperatorias Innocentius primus Magni Auguſtini æqualis Victricium Rhothomagenſem docens. Qui ſemel militiæ balteo vſi fuerint, vel aulicam vitam exercuerint, ne quidem ad Clericatum, propter Sacrorum dignitatem & reuerentiam è Nicena Synodo debere admitti. Poſt verò, Leo nonus ad Petrum Antiochiæ electum, Noueris nos ipſam tuam promotionem ea lege approbare, ſi non Neophytus aut Curialis, aut Digamus, vel pretio aut quolibet alio modo ſacris canonibus contrario (quod abſit) obtinuiſti. Et apud Græcos Theodorus Balſamon Patriarcha Antiochenus interpretans octogeſimum Apoſtolorum Canonem, eumque illuſtrans è Decimo Sardicenſis perantiquæ Synodi, quo non ſolum Aulici & Palatini à ſacroſanctis honoribus arceantur, verum etiam Epiſcopi in aulas & Palatia Principum citra neceſſitatem Eccleſiaſticam proficiſci prohibentur. Alioqui cum eis non magis eſſe communicandum, quàm cum Eccleſiæ deſertoribus vel hoſtibus. Quo pertinet

Cap. 2. & 11.

Leo epiſt. ad Petrū.

ſcopis

Opt.lib.1. & 3. vetus veteris Ecclesiæ verbum, *Quid Episcopis cum Palatio: Quid Pastoribus cum Cæsaribus*: Quam Ecclesiæ vocem Donatistæ nimium aulici & Palatini nostris Africanis Episcopis inuidiosè obijciebāt, cùm tamen, vt respōdent ac docent Optatus & Augustinus, minimè omniū essent aulici, & inuiti ad aulas nō minùs, quàm ad castra traherētur. Genius quidem est hæreticorū mentiri, & sibi quod congruit, Catholicis tribuere: verùm prospiciendū, ne probabilem occasionem quicquam obijciendi nanciscantur. Quod profectò fieri non poterit, quandiu Reges cum facultate sacra Ministèria deferendi tolerabūtur. Tandiu enim, vt maiores nostri tempore Chilperici experti sunt, ea vtentur in sua suorumque cōmoda, non curata Religione, istius Tyranni exemplum sequētes, de quo Aimonius scriptū reliquit. *Eius tempore pauci Clerici ad Episcopatū sunt promoti, ipso Neophytis Ecclesias contradente.*

Aimo.lib. 3.c.57.p. 234.

15.

Via ad erroris dānanda concilia, & quidem œcumenica, & vniuersum ius canonicum. Pleni sunt libri Conciliorum & Canonum Anathematis & diris aduersus istas per Proceres laïcos promotiones.

Concilium Conſtantinopolitanum inter octo prima Oecumenica, apud Græcos Octauum præcipuè ad argumenti huius determinationem congregatum eſt, tandemque concluſit Photium aulicum, tanquam inuaſorem Eccleſiæ Conſtantinop. ad quam Michaëlis Imp. beneficio euectus fuerat, eſſe deponendum. Seſſione eius quarta, quinta, ſexta lectæ ſunt quatuor Nicolai epiſtolæ, excuſſæ, probatæ. Prima ad Michaëlem Imper. miſſa per Rhodoaldum & Zachariam Epiſcopos, de Laicis non promouendis ad Pontificia ex tempore, ſed per ſuos gradus. Sardicenſe enim Cõcilium vetuſtate ipſa venerandum canone decimo tertio vetuiſſe, ne de Laicis eligerẽtur Antiſtites. Summos Pontifices hãc ſententiã perpetuò fuiſſe ſecutos. Inter eos Cæleſtinũ, ætate Hieronymi & Auguſtini canone 21. ſuæ ſãctionis, Leonem magnum de Auguſtini Schola cap. 33. ſuorum decretorum, Gelaſium ſimiliter Magnum non ſolum Epiſcopos de Laicis vel per Laicos fieri prohibuiſſe, verũ etiam Presbyteros, cap. decretorum ſuorũ tertio. Altera eiuſdem Nicolai ad Photium, qui nõ ſine exẽplo Nectarij, Tharaſij, Ambroſij

ex aulico se factum Pontificem ostendebat. Non esse simile, quoniam Ambrosius non instinctu hominum, sed diuina vocatione per miraculorum prodigia electus fuerat. Nectarius non iudicio vnius Ecclesiastici collegij, multo minus vnius Theodosij Imp. sed sententia amplissimi Concilij Constantinopolitani, propter necessitatem Ecclesiæ, quæ tali Macedonianorum expugnatore, & tam potenti Ecclesiarum defensore indigebat. Quantum ad Tharasium, eius promotionem fuisse, ab Adriano secundo reprehensam, toleratam autem propter viri virtutem, quam egregiè vt verus miles Christi, in profligandis Iconoclastis & Iconomachis ostendisset. Tertia ad Imperatorem, & Quarta ad Clerum Constantinop. de eodem argumento. Ad extremam actionem lati sunt isti Canones.

Ca.5. Nullus de Senatoria dignitate vel aliquo Laicorum ordine nuper tonsus eligatur vel suscipiatur Pontifex, nisi secundum definitionem, quæ prolata est ab hac sancta & magna Synodo. Videlicet si omnem gradum Ecclesiasticum transigens, per definita nunc tempora, irreprehensibilis

bilis inuentus extiterit & probatus : ita vt in gradu lectorum annum compleat, in ſubdiaconatu duos, in Diaconatu tres, in Presbyteratu quatuor. Et, ſi quis Epiſcopus per verſutiam vel Tyrannidem Principum ſuæ dignitatis conſecrationẽ ſuſceperit, deponatur, *vt pote qui nõ ex volũtate Dei, ritu ac Decreto Eccleſiaſtico, ſed ex volũtate carnalis sẽſus, ex hominibus & per homines Dei donum poſsidere voluit, vel conſenſit.* Ca.12.

Et, Sancta & vniuerſalis Synodus definit neminem Laicorum Principũ vel potentũ ſemet inſerere electioni vel promotioni Patriarchæ vel Metropolitæ, aut cuiuslibet Epiſcopi, ne videlicet inordinata & incongrua hinc fiat confuſio vel contentio. *Præſertim cum nullã in talibus poteſtatẽ quemquam Principum vel aliorum Laicorum habere conueniat,* Sed potius ſilere ac attendere ſibi, vſquequo, *Regulariter à Collegio Eccleſiæ ſuſcipiat finem electio futuri Pontificis.* Quiſquis autem ſæcularium Principum & Potentum, vel alterius Dignitatis Laicæ *aduerſus communem ac conſentaneam atque canonicam electionẽ Eccleſiaſtici ordinis agere tẽtauerit, anathema ſit.* Quę cùm ita ſolemniter & œcumenicè definita ſint, Ca.28.

ne violari vllo pacto permittantur, aut de gradu Conciliorum istud expungatur & numerus œcumenicorũ mutiletur. Nam totum fuit de hoc Dogmate, nec ob aliam causam ex tot orbis Græci, Latini, Syriaci, Asiatici, Affricani partibus collectum.

16.

Via, postremò ad regni amissionem & 2.Par.16. regiæ stirpis consumptionem. Est enim Thuribulum Oziæ Regis; est iniectio pro- 2. Reg.7. fanæ manus Ozæ in Arcam Domini; est Saulis sacrorum contrectatio, non expe- 1.Reg.13. Iud.8. ctato vel curato Samuele; est Ephod Gedeonis, quibus, pœna ברית Kerithuth siue, Excisionis in Hæbreorum scriptis celebrata, ad palpandum diuinam in criminibus grauioribus prouidentiam ac Nemesin, inhæret atque illigata est, vt ex sequenti capite constabit.

CAPVT III.

De Nominantium infœlicitatibus.

ISTiusmodi sacrorum vsurpationes & cõtaminationes expiari nequeunt, communi supplicio. Non enim frustra auctor

libri

libri Iudicum, *Fecitq́ Gedeon Ephod & intulit illud in domũ ſuam Ephra, Fornicatuſq́ eſt populus vniuerſus Iſraël in eo. Factumq́ eſt Gedeoni, & toti domui eius in ruinam.* Iud. 8.
Quæ ruina iſta extiterit, idem ſequenti capite explicat. *Abimelec filius eius, è concubina, conduxit ſibi viros inopes & vagos, & occidit fratres ſuos ſeptuaginta ſuper vnum lapidem, qui egreſſi fuerant de femoribus Gedeonis Patris ſui è legitimis Vxoribus.* Grauiſſima quidem ruina, mirabiliſque pernicies, ſed grauiſſimũ etiam fuerat ſcelus, ſacrum Ephod vni Leuitarũ ordinationi & poteſtati à Deo per Moſem traditum, illiſque ſolis permiſſum, ad ſeſe Principem Laïcum transferre, in ſua arbitria vertere, filijs & populo pro ſuo imperio vtendum, fruendum proponere. Quæ omnia in ſigna contingebãt illis, ad correctionem noſtram, vt profani Principes non ſint cupidi immittẽdi ſuam falcem in meſſem Eccleſiaſticã, ſicut & ille cõcupiuit, neq; efficiãtur Eccleſiaſticę facultatis ęmuli, ſicut quidã ex ipſis, quemadmodũ ſcriptũ eſt, Hieroboã fecit Sacerdotes de extremis populi, qui non erãt filijs Leui & alibi, Cùm robo-

Iud. 9. Exod. 1. Cor. 10. 3. Reg. 12.

ratus esset Ozias, eleuatum est cor eius in interitum suum, & neglexit Dominum Deum suũ, ingressusque in templum Domini, adolere voluit incensum super altare Thymiamatis. Statimque ingressus post eum Azarias Pontifex, & cum eo Sacerdotes Domini octoginta, viri magnanimi, restiterunt Regi, atque dixerunt. Non est tui officij Ozia, vt adoleas incensum Domino, sed Sacerdotũ, hoc est, filiorum Aaron, qui consecrati sunt ad huiusmodi ministerium. Egredere de Sanctuario, ne contempseris, quia non reputabitur tibi gloriæ hoc à domino Deo tuo. Iratusq; Ozias minabatur Sacerdotibus, sed statim orta est lepra in frõte eius. Cumque respexisset eum Azarias, & omnes reliqui Sacerdotes, viderunt lepram in fronte eius, & festinatò expulerunt eum. Sed & ipse perterritus accelerauit egredi. Sẽserat enim ilico plagam Domini. Fuit igitur Ozias rex leprosus vsque ad diem mortis suæ, & habitauit in domo separata, lepra plenus, ob quam eiectus fuerat de templo Domini. Sicque Ioathan rexit domum Regis, & gubernauit populum terræ. Cùmque Ozias dormiisset sepultus est in agro, non in sepul-

chris regalibus, eò quòd esset leprosus. Hæc paulo prolixiùs. Verùm id, vt moueantur, moneanturque istis exemplis Proceres sapere & apprehendere disciplinam, nequando irascatur Dominus, ac intelligant diuinarum rerum vsurpationes secum extraordinarias calamitates afferre, tandemque sempiternam Sobolis perniciem atque exitium. Nec habent eludere hæc esse vetera. Nam Henricus quartus, quem præcipuum architectum huius sceleris fuisse docuimus, vt apud nos Franciscus, non adeo vetere memoria miserè interijt, exutus Imperio & Imperij insignibus in publico Comitiorum theatro, perpetuo carceri mancipatus, vt canis mortuus Spiræ, & per quinquennium insepultus. Vnicum quidem Henricum quintum sibi successorem reliquit, sed qui etiam infœliciter obierit, nullisque relictis liberis ad alienos Imperium transmittendum, vellet, nollet, viderit. Notum est etiam genus mortis, quo ad inferos transuecti sunt nonnullo pòst interuallo duo Frederici, auus & nepos, qui de hac deferendi sacrosanctos principatus facultate concertationem redintegrare contra

Ecclesiam aggressi fuerant. Vicit eos Christus, adeo vt istam facultatem Ecclesijs Imperatores reliquerint, vel potius relinquere propter infortunia coacti fuerint. Comperta est pariter sæua nex Phocæ Nicephori, per quam Victrix Ecclesia suos Episcopos Nicephori libello suscribere aspernatos, quo sanxerat, ne quis Pastor se inscio crearetur, ex exilio recipit, acta rescindit, libellum per Polyeuctum Patriarcham publicè lacerat, ac ea lege, non alia, inaugurationem Zimisco defert. Verum ista externa mittamus: sapiamus Domesticis; si quidem externa dici merētur, Catholica exterarum nationum exempla, & non potius ad nos pertinent, quos nobis arctius quouis sanguinis; ciuitatis, linguæ, patriæ consortio, Religionis vinculum sociauit atque constrinxit. Sanctius Ebroicensis Episcopus, quo Doctore & Theologo icrū meorum studiorū magistro gloriari exultareque soleo, diuinè animaduertit Clodoueanos & Carolinos, penes quas duas familias rerum Francicarum summa, ante istam terram, extitit, quando ausi sunt quasi regali iure potestatem creandi & instituen-

Cantzius.

Zonar. to. 3.

Sainct. præf. in libros de Eucl. aristia.

ſtituendi Paſtores ſibi aſſerere, breui iuſto Dei iudicio, odium in ſe populi concitaſſe, ac à ſuis laceſſitos, tandemque circumuentos dignas ſacrilegiorum pœnas luiſſe, atq; ita ſuam gentilitatem è Monarchiæ principatu excuſiſſe.

Hoc apparere in vltimis Clodoueanis, aduerſus quos Vocationem Canonicam conculcantes, Eccleſiæ noſtræ libertatem opprimentes ac ei, quos liberet, pro capitibus obtrudentes, Deus, qui non irridetur, rerumq; ſuarum eſt zelotes vehementiſſimus, proceres populumque armauit, demum Childericum tum cognomento, tum re ſtupidum per eos totondit, ac in Monaſterium cõiecit, & quidem ſine Abbatis titulo, quẽ tot profanis donationibus vitiauerat. Idẽ elucere in nouiſſimis Carolinis, quorum tẽpore Aymericus quidam „ apud Lemouicenſes, primus non Mona- „ chus Abbas efficitur, & ſi ſub vitę extremũ, „ conſcientia exagitatus Monachus effici „ poſtulauerit. Rex enim Ludouicus (vlti- „ mi Carolini auus) eius offenſionem me- „ tuens Abbatiam S. Martialis ipſi com- „ miſerat, ſacramentis tamẽ obſtringens vt „

Primus Comen datarius Abbas Aymericus ann. 950. ex Aquitanicæ Hiſtoriæ fragmẽt.

Monachus fieret. Audis quo tempore cœperint Monarchæ commendare Monasteria sæcularibus, ac

Humano trunco ceruicem iungere equinam.

Qua fenestra semel aperta, breui, vt in peius facilè ruitur, Nobilibus Laïcis non solùm opes & præfecturę Monasteriorum assignatæ sunt, sed nomina etiam attributa, adeo vt equites armati assumerent Abbatum titulos, & suas vices gerentibus Decani duntaxat vocabulum relinquerent. Cuiusmodi hodie sunt ferè, quos Fiduciarios, siue Confidentiarios, siue Custodios, barbaris vocabulis, vt sacrilegium est, barbarum, & Simoniacum, appellamus. Inter quos vnus Eudo siue Odo cognomento Magnus Abbas propter multitudinem Monasteriorum regia authoritate occupatorum, ostium patefecit Hugoni Capeto Parisiensi Comiti ad obtinendam Monarchiam & Carolinorum stemma extinguendum. Contemplemur nunc tertiam Regum nostrûm stirpem, de qua per superiorem regulam facilè præsagiri poterat, quorsum breui post Franciscum esset euasura, & quem exitum habitura. Certè ei idem, vel etiam deterius per postremos

Appendix Aimonij lib. 5. c. 36. & 42.

Fructus amarissimi inuestituræ Francorum.

Gentis

Gentis Valesiæ Principes accidit, dũ à Francisco Nominationũ istarum fonte ad Henricum tertium, eius nepotem intra 47. an. ab vnico Philippo Hispaniarum Rege sepulti sunt vniuersi infœliciter. Franciscus Rãboletij in aliena domo ex lue venerea consumptus est. E tribus liberis succedendo idoneis vnus Lugduni potione aquæ medicatæ sublatus est, alter scrinio è superioribus decidente oppressus, tertius Henricus Rex in ludo lanceario ligni fragmine, inter medias voluptates & gaudia, prostratus atque extinctus. E quinque filijs, quos pueros Henricus superstites reliquerat, tres præmaturè virosis siue fumis siue edulijs vita exuti sunt, Maximilianus Dux Andegauensis, Franciscus & Carolus per ordinem Reges. De Henrico nullus Rex, alter nothus Prouinciæ gubernator.

Sanguinis effusi pœnas cum sanguine soluunt,
Ac temerata ab auo mystica iura luunt.

Regno Christianissimo prædæ relicto, vt in aliam familiam, vtinam sanctiorem & iuris humani diuinique seruantiorem, deuoluendum videatur. Hocque ei portẽdisse Francisci nomen. Nam ab eius inauguratione Francorum ingentem gloriam

primò valde imminutam, postremò.

Per varios casus, per tot discrimina rerum, penitus amissam sensimus, vt ex Francis Francisci siue frãculi euaderemus, quemadmodum apud Græcos ex ἀνθρόπων ἀνθρώπισκοι. Quo ferè portento Augustus Romanum imperium condidit, Augustulus vir hominosæ diminutionis in Italia perdidit & ad Barbaros Scythici generis transmisit. Ex quo apud nos impletum est Verbum illud Domini, Quicunque glorificauerit me, glorificabo ego eum. Qui autem me contempserit, erit inglorius. Huic tragœdiæ insertum nolim Leonem decimum à Francisco circumscriptum, vi isti sacrilegio assentiretur, propter sacram vnctionem & summi Sacerdotij maiestatem. Optarim tamen; vt quemadmodum Paschalem. 2. imitatus fuit imprudenter Henrico quinto Concordata, contra Canonicas vocationes in Imperatoriæ dignitatis gratiam, concedentem: ita eũdem ad se paulo post reuersum, Cõcordata sapienter rescindentem & de Simoniaca labe sanctè condemnantem imitatus fuisset. Fortasse neque mortem intempestiuam obijsset, neque materiam

2.Reg.2.

Poëtæ

Poëtę ſui tẽporis.Italico,canẽdi reliquiſſet.

Sacra ſub extrema ſi forte requiritur hora
Cur Leo non potuit ſumere. Vendiderat.

Sannazarim in Epig.

Repudiatis igitur his profanis, & tot malorum genitricibus Tyrannorum nũdinationibus ad ſacras & ſalutares Electiones, quæ ſacros & diuos pepererũt, Numinis gloriam amplificarunt, Pauperes aluerunt, templa ſtruxerunt, ornarunt, auxerunt, conſeruarunt, populũ verbo Dei & pietatis officijs pauerunt, multis alijs præclaris meritis mundũ affecerunt, iam iam accedamus, ac earum, Spiritus Sancti luminè præeunte, fœlicitatem oſtendamus.

CAPVT. IIII.

De ſacris Electionibus, earúmque diuina inſtitutione.

HÆ calamitates ſacris vocationibus auertentur, vel certè maxima ex partè minuẽtur, dum ad primigiam & Euãgelicam inſtitutionem negotium deferetur. Fauebit haud dubiè ſuis inuẽtis atque inſtitutis Chriſtus. Electiones autẽ eſſe inſtitutum inuẽtumque Chriſti, atque de iure Euãgelico, apoſtolica ſcripta nõ vno loco teſtãtur, & pluribus locis affirmãt sãctiſſimi Patres. Verba Martyris Cypriani ſunt.

Electiones eſſe dè iure diuino & Euãgelico.

Ipſum

Ipsum videmus de diuina authoritate descēdere, vt Sacerdos, plebe præsente, sub omniū oculis deligatur, & dignus atque idoneus publico iudicio ac testimonio cōprobetur. Et paulò pòst, *Quod postea secundùm diuina magisteria obseruatur in actis Apostolorū, quando de ordinādo in locū Iudæ Episcopo tractatur.* Aliquantò pòst rursum, *propter quod diligenter de traditione diuina & obseruatione apostolica seruandum est & tenendum, quod apud nos quoq; & ferè per prouincias vniuersas tenetur, vt ad ordinationes rite celebrandas, ad eā plebē, cui Præpositus ordinatur, Episcopi eiusdem prouinciæ proximi quique cōueniant, & Episcopus deligatur.* Quod quomodo fieret, alibi ostendit per hæc verba, *Eligente Clero, præsente populo, & affinia,* Quibus annuit Cornelius Pontifex Max. eiusdem tempestatis martyr, Epistola ad Fabianū Antiochenum apud Eusebium. Electiones ergo, vt DD. Cypriano & Cornelio antiquis martyribus & Pontificibus placet, *de diuina authoritate descendunt, secūdùm diuina magisteria obseruātur, sunt de traditione Diuina & Apostolica obseruatione.* Preficere enim Pastores Ecclesię, siue Cleri proprij, vel alieni à proprio, tacitè saltē

Cypr. Epist. 24. 33. 42.

Euseb. lib. 6. hist. c. 43.

& in-

& inter pretatiuè potestatē habētis suffragio, videtur pugnare cum verbo Dei. Præcepta Dei sunt; *Episcopatum eius accipiat alter*, per creationē videlicet Collegij Apostolici siue Ecclesiastici, vt D. Petrus explicauit. *Segregate mihi Paulum & Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos. Similiter & hi probentur primùm, deinde ministrēt*. Quo allusit antiquissimus Tertullianus, præsunt probati quique Seniores, honorē istū non pretio, sed testimonio adepti. Quoniam autē non solùm præcepta Dei faciūt rem esse de iure diuino; verū etiā Sancta Scripturarum exempla, rem de diuina authoritate descendere ostēdunt, vt D. Cypriano videtur, ista pleniùs persequamur, *Episcopatum eius accipiat alter*. Quo pacto: Oportet (inquit Petrus) ex his viris qui nobiscū sunt cōgregati ab omni tēpore, quo versatus est inter nos Dominus, incipiens à Ioannis baptismate, vsque ad diē suæ assumptionis, testem Resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis. Statuerunt igitur duos Ioseph & Matthiam, & orantes dixerunt. Tu domine qui nosti corda omnium, ostende vtrum ex his duobus elegeris, accipere locum Ministerij, &

Ps. 108.
Act. 1.
Act. 13.
2. Tim. 3.
Tert. in Apo. c. 39.
Act. 1.

Apo-

Apoſtolatus, de quo præuaricatus eſt Iudas. Et cecidit ſors ſuper Matthiam & annumeratus eſt eis. Poterat quidem Dominus dum viueret per ſeſe Matthiam Iudæ ſufficere. Sic enim alios Apoſtolos immediatè proprioque motu conſtituerat, ſed voluit iam inde ab Eccleſiæ ſuæ principio figere rectæ & legitimæ vocationis per ſacram Electionem exemplum, quod poſteri ſequerentur, & ad quod poſteritati firmius commendandum, ſignum (inquit Areopagita) quoddam viſibile ſuper Matthiam cœlitus demiſit. Ad hunc modum per diſcipulos vocati ſunt ſeptem Archidiani & ordinati. Conſiderate ex vobis viros boni teſtimonij ſeptem plenos ſpiritu Sancto & ſapientia, quos conſtituamus ſuper hoc opus. Et elegerunt Stephanum, Philippum, &c. & ſtatuerunt ante conſpectum Apoſtolorum, qui orantes impoſuerũt eis manus. In hãc formam Paulus & Barnabas ad Epiſcopatum ſiue Apoſtolatum aliquarum gẽtium per Eccleſiam deſtinati ſunt: quæ actio Spiritui ſancto tribuitur, ad docendum Eccleſiaſticas Electiones eſſe viam Spiritus S.

Eccl. Hier. c. 5.

Act. 6.

Act. 13.

Sanctã

S. Liturgiā operantibus Prophetis & Doctoribus Antiochiæ & ieiunantibus dixit Spiritus Sanctus, Segregate mihi Paulum & Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes & orantes, imponētesque eis manus, dimiserūt illos. Et missi à Spiritu Sancto abierūt ad varias gentes. Poterat Spiritus sanctus extra ordinē eos mittere ac instituere, Discipulorum segregatione siue selectione minus interposita. Quemadmodum enim Deus Pater quosdam posuit in Ecclesia primū Apostolos secundò: Prophetas, tertiò Doctores, Et filius ipse dedit quosdam quidem Apostolos, alios vero Euangelistas, alios autem Pastores & Doctores ad cōsummationem Sanctorum, in opus Ministerij: ita Spiritus Sāctus per se Apostolos, Prophetas, Doctores, Pastores constituere poterat nec ad id vti Ecclesiæ opera. Singulæ enim Triadis hypostases parem habet vim ac potestatē, & quę vna operatur, operatur pariter altera. Verum propter nos istud factum, vt sicut Paulus & Barnabas à Clero Antiochiæ segregati delectiq; sunt ad Apostolicū inter certas gentes ministerium: ita nostri ab

1. Cor. 12.

Ephes. 4.

Eccle-

Ecclesiarum clericis, ad Pastoratuum mu-
Act.20. nia vocentur ac deligantur. Sic ad illos pertinebit verbum Pauli, Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos, ad regendam Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Talis enim delectus est Spiritus Sācti via, quem extinguūt quotquot alijs modis Ecclesiæ de Præsulibus prouident, & illam authoritatē Ecclesiasticis adimunt. Intrudunt enim, eos, quibus verbū Domini cōgruat.
Ioan.10. Qui non intrat per ostium, sed ascendit aliunde in ouile ouium, ille fur est, & latro, & Mercenarius. Qui autem intrat per ostiū Pastor est ouium. Id est, qui ad Pastoratū Ecclesiæ conscendit alia via, quàm à Christo instituta, ille fur, prædo, mercenarius
Epip. here. 69. est. Nam se Christus exponens subijcit, Ego sum Ostium. Ostium Christus dicitur, quoniam per ipsius instituta ingredi; via, quoniam per ipsius præcepta proficisci debemus, inquit Epiphanius. An obsecro instituit Christus, vt Magistratus profani deferant Sacras potestates, & non potiùs sacri homines? An non cùm Apo-
Ioan.20. stolis diceret, *Sicut misit me pater & ego mitto vos*, volebat vt ea potestate, eaque ratione Apo-

Vt ea potestate, eaque ratione Apostoli gubernarent Ecclesiam, qua ipse eam gubernauerat eo tempore, quo præsentiã suam mundo exhibuerat. At ipse Apostolos primũ duodecim, deinde discipulos septuaginta duos elegit, sine consilio, aut suffragio vllo laicorum. Eodẽ spectat pronuntiatum Pauli, nemo sibi sumit honorẽ, sed qui vocatur à Deo, queadmodum Aaron & Christus, qui semetipsum non clarificauit, vt pontifex fieret. Vocatus est autem Aaron à Deo per Mosem Leuiticum pastorem & authoritatem præcipuam in Ecclesia obtinentem, non principem laicũ, & quidem sine vllo vel consensu vel consilio laicorũ. Non enim solum à Deo vocatus aliquis dicitur, quando ab eo immediatè, & per viuum vocis vel inspirationis oraculum accitur ad spirituale munus, cuiusmodi vocatio extraordinaria est, verum etiam quando secundum Dei ordinationem & institutum, qualis est ordinaria & Canonica, deligitur. Addo Pauli aliud testimonium, Noli negligere gratiam Dei, quæ tibi data est per prophetiam, cum impositione manuum presbyterij. Apertè prophetiam appellat prophe-

Heb. 5.

1. Timo. 4.

ticam actionem & designationem, quæ de Timotheo Episcopo à presbyteris, qui omnes in principio Ecclesię ferè erãt prophetæ, donóve Prophetiæ præditi, facta fuerat, priusquàm ei manus à concilio & cœtu Presbyterorum siue Episcoporum imponerentur. Episcopi enim à pluribus, minimùm tribus, ordinantur, & manuum impositione obumbrantur, ex Apostolicis constitutionibus. Hanc verò prophetiam, sacram & propheticam segregationem siue selectionem ex actis Apostolicis appellare licet, quia illic Prophetæ & doctores segregare memorantur Paulum & Barnabam ad diuinum munus, superaddita manuum impositione. Licet item appellare Metonymicè Prophetas, vt cùm Paulus alibi, Spiritum prophetarum prodidit subiectum prophetis, id est prophetarum concilio, conuentui, examini. Ridiculus enim est Beza, qui locum non capiens licẽter & remotè nimis διὰ προφητείας per Parallagen τῶν προτέρων explicat, εἰς προφητείαν, vel ἐν προφητείᾳ, *ad Prophetiã*, ad prophetandum. Accedit quòd Apostolus loquitur de Episcopatus Ephesini Timo-

Cã.1. Apo. Cã.4. Niceni Cõc. C.12. Cõc. Carth. 2 C.39. Cõc. Cart.3. C. 2. Conc. Cart.4.

Act.13.

1.Co.14.

Timotheo collati modo atque ratione, per Presbyterij videlicet, siue collegij Presbyterorum ordinationem atque manuum impositionem. Sunt enim interdum generalia nomina Episcoporum & Presbyterorum. Prætereo prudens sciensque veteris instrumenti testimonia. Dicam solùm (quoniã sortes erant Electionis genus ac typus Christianarum) Sacerdotes Sacrorumque prępositos in illa Domini lege, non authoritate Magistratus laïci, non Iure Regum, neque suffragio populi, sed à pastore vel Clero Mosaïco electos per sortẽ. *Filios Aaron diuisit Dauid per sortes, quis foret primus, quis secundus &c.* q. d. Rex Dauid, non sibi suscepit authoritatẽ, quamuis esset sanctus, quamuis à Samuele vnctus, quamuis habens Spiritum Dei, quamuis fundator & locupletator quatuor Milium Canonicatuum & præpositurarum (Cantorias Hebræi vocant in Seder olam) nominandi quemquam ad sacrosanctas potestates, sed omnia cõmisit sorti, i. diuinæ electioni per sortem exquisitæ, de qua Rabbini peculiariter exponunt, *Sortes mittuntur in Sinum, sed à Domino temperantur. Et, Deus temperat sor-*

Phil. 1. v. 1. Act. 20. v. 17. 1. Tim. 5. v. 17.

1. Par. 22. & seqq.

Seder olã c 22. ex extremis ca. lib. 1. Paralip.

Prou. 16.

tes. Quædam erat tabella inſcriptum continens nomen Tetragrammaton, quæ appellabatur גורל יהוה *Goral Adonai*, Sors Domini; non modo quia nomen Sacroſanctum conſignatum habebat; ſed etiam quia tam ſanctum nomen moderari ac dirigere illam ſortem in ſortientium commoda atque vtilitates, occulta quadam vi, arcanaque virtute, credebatur. Qui mos ad vſque Chriſtum perdurauit. Hinc enim factum, cum Sacerdotio fungeretur Za-
Luc. 1. charias (Baptiſtæ parens) ſecundùm conſuetudinem Sacerdotij, *ſorte exierit*, vt incenſum poneret, ingreſſus in templũ Domini. Hinc etiam factum, vt pridie Penthecoſtes ſuper Matthiã, dum eligeretur, Sors ceciderit. Ex reliquis, procul dubio, Synagogæ cum Euangelio adhuc currentis, & tali ritu præſignificantis Populum Domini, ſub Chriſto, ad ſuas ſacroſanctas poteſtates creandas, Euãgelicis vocationibus Delectibuſque vſurum. Quod Cyrillus Alex. ab Eſaia prædictum putat, ſecu-
Eſ. 61. tus 70, Seniorum interpretationem. *Vos autẽ Sacerdotes Domini vocabimini, Miniſtri Dei veſtri, dicetur vobis. Fortitudinem gentium comedetis, & in gloria earũ ſuperbietis.*

Sic ſe-

Sic secundo sorte terrã hæreditabunt, (hereditabitis per Enallagem. οὕτως ἐκ δευτέρας κληρονομήσουσι, Allusione ad Ezechielẽ, qui Leuitas, Sacerdotes, Pontifices, Ministros denique vniuersos sui tẽpli per Christum excitandi -, suas partes Diuina sorte consecuturos vaticinatus est. Quæ fuit vmbra & figura ἱερῶν κλήρων, diuinarum sortium, id est, Euangelicarum vocationum, quibus Apostoli clericos denominationẽ sumere, & præpositos in Ecclesia cõstituere voluerũt. Eò plerią; retulerunt versum Psalmi, *Si dormiatis inter medios cleros (eritis sicut) pennæ colũbæ deargẽtatæ, cuius dorsi posteriora (sunt) in pallore auri*, id est, inter me- Ps. 67.
dias sortes. q. d. Si versemini inter Euãgelicas vocationes diuinitus institutas tanquã sortitiones, si cõsistatis & cõquiescatis intra terminos diuinarum Sortium, quibus nullus Laïcus, nullus Politicus Magistratus sese immiscet, eritis sicut colũbæ pennę deargentatę, cuius posteriores ad Caudam plumæ, instar auri rutilant. Eritis aurei argenteique pastores, eritis columbini Præsules, absque felle, absque impuritate & maculis, non lupi, non fures, non mercenarij. De Pastoribus videlicet Ec-

clesiæ prophetabat Psalmographus, quibus vt proximè docuit, *Dedit Dominus Verbum ad Euangelizandum virtute multa*, & potestatem subijciendi Dilecto suo Christo potētissimos quosque Tyrannos, vtut virtutibus siue exercitibus instructos, atq; diuidēdi inter se speciosissimarum ædium & ciuitatum spolia.

CAPVT V.

Esse de iure Apostolico & Ecclesiastico.

2. Elect. esse de iure Apostolico. SEquitur apud D. Cyprianum Electiones esse *de Apostolica obseruatione*. Nam præter diuinum atque Euangelicum, iuris esse *Apostolici*, addo *Ecclesiastici, Ciuilis, paganici, Ordinarij* atq; *perpetui*, deniq; *necessarij*, nisi rem Christianam corruptam penitus, & à suo fonte degenerem volumus, facilè demonstratur. Extant de eo complures Apostolorum canones. Præterea Clemens in persona Apostolorum de Episcopis, quos dum viuerent, elegerunt, Hanc constitutionem, ait, à nobis edocti, qui à nobis, authoritate Christi, estis Episcopi constituti, omnia secundùm præcepta vobis tradita, facite, scientes, quòd qui vos audit, Christum audit, qui Chri-

Const. Apost. lib. 8.

Christum, Patrem eius. Hanc Apostolicam constitutionem vocant Patres Constantinopolitani *veterem Sanctionem*, epistola ad Damasum, Ambrosium, & cæteros Romæ in Synodo coactos. De cura » autem & administratione singularum Ec- » clesiarum scitis *veterem Sanctionem* & de- » finitionem Nicenorum Patrũ semper va- » luisse, vt in vnaquaque prouincia, Prouin- » ciales, assumptis etiã si videtur finitimis E- » piscopis, cõferant Ecclesiasticos apices ad » Ecclesię vtilitatem. Secundùm hanc igitur » Nectarium Episcopum pręposuimus, pre- » sente Theodosio Imperat. cum omnium » Clericorum & totius ciuitatis approba- » tione. Neque enim probabile est *veterem sanctionem* eandem facere cum *definitione Nicenorum Patrum*, cùm præsertim inter Nicenam Synodum & hanc Constãtinopolitanam, in qua isthæc Patres dictabant, fuerit duntaxat interuallum annorum sex & quinquaginta. Nota autẽ, *Præsente Theodosio Imp.* Non enim dictabat, neq; nominabat, neque postulabat, quin potiùs contradicebat, Nazianzenum optans, qui tempore difficillimo Constantinopolitanam sedẽ rexerat, & ab Ariana peste cõseruaue-

Theo. hist. lib 5. c. 8.

rat. Quid memorem vetustos & primos scriptores, qui ab Apostolis ad hosce Nicenos Patres eiusdem legis renouatores aliquid scripto reliquerunt, cum vel Lampridio auctori à nostra religione alieno id cognitum fuerit. Narrat enim hunc ritum non solum à Christianis fuisse seruatũ inter medias persecutiones, sed præterea Christianos & Iudæos nomina eorũ, qui Sacerdotes essent ordinandi, puplicè palamque proponere solitos, vt si qui vellẽt, intercedere, audirentur. Illud nimirum est Pauli, Oportet Episcopum esse ἀνέγκλητον, sine crimine, vel potius vt Hierony. animaduertit, sine accusatione. Item oportet illum etiam testimonium habere bonum ab ijs, qui foris sunt, vt non in opprobrium incidat. Quod tantopere placuit Alexandro Seuero, vt tali prográmate in rectoribus Prouinciarum creandis populum vocari voluerit & consuli, quò via ad honores publicos improbis pateret difficiliùs. Quamobrẽ rectè Cyprianus istũ ritũ non modo asseruit esse de *traditione diuina* verũ etiã de *apostolica obseruatione*. *Quòd vero* prçterea sint de *iure canonico siue Ecclesiastico* inter diuinũ & humanũ interiectio, qua si diuini

Lamp. in Alex. Seuero.

1. Tim. 3. Hier. lib. 1. contra Pelag.

3. Elect. esse de Iure Ecclesiastico.

ſi diuini particula atq; deriuatione, perſpicuũ eſt. Reſtant multi Tituli in libris Pontificijs de Electionibus, de Electo & Electi poteſtate, &c. quos omnes Lãcelotius Inſtitutionum Canonicarum auctor, & commentator conqueritur fruſtra poni, ac abire in Paleas, dum quiſque principũ nimia Eccleſiæ & Pontificum Max. patiẽtia pergit paſſim Paſtores declarare, renũtiare, dicere, abiecto Sacerdotũ ſuffragio populique aſſenſu. Præter Iuris Pontificij decreta, infiniti ſunt Patrum, Conciliorumque in eandem ſententiam canones. Lucius Pontifex & Martyr an. 154. Nullus »
in Eccleſia ſine Canonica Electione paſtor »
conſtituatur. Si quis vero aliter Eccleſiam »
adeptus fuerit, atque contra Canonicam »
diſciplinæ regulã egerit, expellatur. Leo- »
nis Magni ex Auguſtini diſcipulis duæ celebrantur ſanctiones. Prior, nullam rationem ſinere, vt inter Epiſcopos habeantur, qui nec à *Clericis ſunt electi*, nec à Plebibus expetiti, nec à Comprouincialibus Epiſcopis, cum Metropolitani iudicio, cõſecrati. Poſterior, requiri in epiſcopis ordinandis vota ciuium, teſtimonia populorum, arbitria honoratorum & *Electionem*

Diſt. 62.

Diſt. 63.

Athan. 2. Apol.

Clericorũ. Iulius Papa apud Athanaſiũ, Nõne oportuit iuxta *Canonem Eccleſiaſticum* in ipſa Eccleſia de ipſo ſacerdotali ordine, & ab ipſo Clero eius Prouinciæ Epiſcopos conſtitui? Quod ab Apoſtolicis conſtitutionibus hauſtũ eſt, & à Nicenis Patribus deriuatum, qui apud Theodoretum ſanciũt, vt Epiſcopi habeãt cum Clero eligendi & omnia faciendi ſecundũ leges & Sanctiones Eccleſię. Antiocheni Patres an. 340. Ἐπίσκοπον μὴ χειροτονεῖσθαι δίχα συνόδου καὶ παρουσίας τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει τῆς ἐπαρχίας. Epiſcopum non eſſe ordinandum abſque Synodo & præſentia Metropolitani. &, φυλάττεσθαι δὲ τὸν θεσμὸν τὸν ἐκκλησιαστικὸν περιέχοντα, μὴ δεῖν ἄλλως γίνεσθαι, ἢ μετὰ συνόδου καὶ ἐπικρίσεως ἐπισκόπων, τῶν μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ἀναπαυσαμένου τὴν ἐξουσίαν ἐχόντων τοῦ προάγεσθαι τὸν ἄξιον. Seruandũ ius Eccleſiaſticũ cõtinens non oportere ſucceſſorem alicui dare, niſi cum Synodo & iudicio Epiſcoporum, qui poſt dormitionem requieſcentis, dignum promouendi habent poteſtatem. Synodum vtrobique appellant non Epiſcoporum Concilium, ſed conuentum, coïtionem, congregationem Clericorum ad deligendũ conuenientiũ. Conſtantinopolitanum anno 867. *Promotiones*

Theod. in Epiſt. Niceni conc. ad Alexãdrinos li. 1. hiſt. c. 9.

Cap. 19.

C. 23.

tiones & cõsecrationes Episcoporum, assentiẽs prioribus concilijs, Clericorũ electione, ac de certo Episcoporũ collegio fieri, hæc sancta Synodus vniuersalis definit, statuitque. Quin & præcipuè versatur circa depositionẽ Photij, via Imperatoria, non Electitia, Patriarchatum Constãt. consecuti. Lateranense, omnium, quæ vnquam celebrata sunt, amplissimum, & multitudine antistitum clarissimum Innocentio 3. Pontificum Iurisconsultissimo præsidente, 1215. non modò assensit, verùm etiam Eligendi formulam aduersùm corruptelas dictauit, quam qui sequũtur, nunquã aberrant. Carthaginense secundum & tertium præsentia Augustini nobilitatum, idem in Africa faciendũ censuit. Quibus Decretis insistẽs ipse Augustinus Eradium presbyterum designaturus successorem, laudabat quidẽ, quòd Seuerus Mileuitanus Episcopus successorem virum quendam Sanctum apud Clericos sibi optasset, quorum sentẽtia Pastores soliti erant creari, sed non probabat, quòd ad Populum nihil de eo fuisset locutus. Itaque se voluntatem suam de Eradio in omnium notitiam perferre, vt populus post obitum suum placidiùs renuntiationem

Can. 4.

Epist. 110.

tionem Cleri amplecteretur. Superfluum fuerit reliqua, siue Prouincialia, siue Generalia adijcere, tam multa sunt, tam prōpta & peruia, vt dubitari nequeat, quin id de authoritate ac spōte Ecclesiastica semper extiterit. Nec minus superfluum, aggregare maiorum nostrorum de hac re testimonia, cum vnum Martyris Cypriani, instar omnium, esse debeat. Apud nos & ferè per vniuersas Prouincias, vt ordinationes Præpositorum ritè celebrentur, Episcopi eiusdem prouinciæ proximi conueniunt & Episcopus deligitur, plebe præsente. Et alterum D. Hieronymi, Alexandriæ à Marco Euangelista vsque ad Heracleam & Dionysium presbyteri semper vnum ex se electum, in excelsiori gradu collocatum, Episcopum nominarunt.

Cypr. Epist. 68.

Hier. Ep. 85. ad Euagrium.

CAPVT. VI.

Esse de iure ciuili & Paganico.

4. Electi esse de Iure ciuili & Imperatorio.

CIuile & Imperatorium ius Pontificio & Canonico vel hoc ipso suffragatur, quòd religione currupta ac pessum eunte, nec suis legibus viuente, necesse sit Remp. perturbari, confundi ac tandem perire. Igitur optimi quique rerum publicarum

earum Rectores & Imperatores legibus istam Religionis partem integram esse voluerunt, & decretis ciuilibus tanquam sepimentis communiuerunt. Valentinianus apud Theodoritum, Nostis eruditi diuinis eloquijs cuiusmodi oporteat esse Pontificem. Talem igitur eligite, cui etiam nos, penes quos est imperium, capita nostra syncere submittamus, & cuius monitu, de peccatis pœnitentiam accipiamus. Postea de Ambrosio communibus suffragijs electo, Gratias ago tibi Domine omnipotens & Saluator, quòd huic quidem viro cõmisi ego corpora. Tu autem animas, & meam sententiam iustam ostẽdisti.

Theod. hist lib. 4. c.5.& 7. D.aco. lib.12.

Leo & Anthemius Impp. Episcopi electionem putam & synceram, & in nuda liberaque Eligentium conscientia positam imperant, vt humilis & castus delectus, quocũque locorum peruenerit, omnia vitæ propriæ integritate purificet. Iustinianus, eligendum aut ex monachis aut ex Clericis, qui sit inculpatus, in bonis testimonium & vitam habeat, secundùm sanctum Apostolum. De eligendo Canones recipiendos, vt leges ipsas, Eo quod (inquit)

Si quemquam de Episc. & cler.coll.1.

In Authẽt. Quom. oportet, Episcop. coll.1. Ib. §. ad hanc & l. Priuilegia de Sacr. Eccl.

(inquit) à præcedentibus nos Imperatoribus, & à nobis ipsis rectè dictum est, *Oportere sacras regulas pro legibus valere.* Eligendum à scientibus eos rectæ & Catholicæ fidei & honestæ esse vitæ & literas scire, vt post ordinationem à nemine doceri debeant, non propter aliquam donationem, neque promissionẽ, aut aliam quamlibet causam sacris Canonibus interdictam. Rursum. Si ciuiles leges firmas ab omnibus custodiri ad obediẽtium securitatem studemus, *quãto plus study ponere debemus, circa sacrorũ Canonum & diuinarum legum custodiam.* Et pòst, His igitur quæ sacris canonibus definita sunt insistentes, per præsentem legem sancimus, vt quoties vsu venerit Episcopum ordinari, conueniant Clerici & primores ciuitatis, cui ordinandus est Episcopus, & propositis Euangelijs super tribus personis ψηφίσματα fieri, & quemque ipsorum iurare, secundùm diuina eloquia, & in ipsis Psephismatibus inscribi, quòd neque per Dationem, neque promissionem, vel amicitiam, vel gratiam, vel alium qualemcunque affectum, sed quòd scientes ipsos rectæ & Catholicæ fidei, & honestæ vitæ, & excedere trigesimum

In Authent. de Sanctiss. Episc. coll. 9.

In Auth. de ordina. Episcop. & Cler. coll. 10.

Psephisma judicium seu decretum per suffragia.

gesimum ætatis annum, ipsos elegerint, vt ex tribus ita electis personis melior eligatur, electione & iudicio ordinantis. Quod alibi repetit apud Iulianum Patricium, Episcopus creetur secundùm sanctas regulas. Nam Patrùm Canones vim legum habere oportet. Quales autem essent hi, & quemadmodum ista Præsulum creatio apud Græcos contingeret, constitutione centesima decima quarta idem Iulianus commemorat, eam nullam esse concludens, nisi ad Præscripta legitimè efficeretur. Si quis autem præter memoratam obseruationē Episcopus crearetur, iuberi eū modis omnibus ab Episcopatu expelli. Verùm de Imperatoribus Romanis hactenus. Nostros delibemus. Caroli magni & Ludouici pij capitula apud Ansegisum Abbatem ordini Ecclesiastico assensum præbent, vt Episcopi per electionem Cleri, præsente populo, *secundùm statuta Canonum* de propria Diocesi, remota Personarum, vel munerū acceptione, ob vitæ meritum & sapientiæ donum eligātur. S. Ludouicus an. 1228. de ea re legem peculiarem condidit. 1268. sub vitæ & regni extremum restaurauit celebri habito con-

In Nouel. de Episc. & cleric. Const. 6. apud. Iulian. Patric.

conuentu, & Pragmaticam Sanctionem vocauit, quæ etiamnum hodie Pragmatica sancti Ludouici dicitur, & ad vsque Basiliense Concilium viguit, à quo nonnihil immutata, occasionem nonnullis Pontificibus præbuit, eam vt ad ius antiquius & præcedentibus institutis congruentius emendari restituique cuperent. Leges ergo ciuiles, Imperatoriæ, Regiæ, Ecclesiasticam de electu Præsulum disciplinam, à Traditione diuina teste Cypriano, semel acceptam, & Apostolica obseruatione firmatam mouere, nedum immutare non sunt ausæ, fortasse etiam, quod illa iuri gentium & quidem paganico conueniret, à quo temere discedendum nunquam sapientissimi Legislatores censuerunt. Nam.

Elect. esse de Iure paganico.

Moribus antiquis stat res Romana, virisq.

Prætereo Turcam, qui quamuis sit à vera Religione alienus, suis Sacerdotibus tamen, pinguem distributionem suorum Musulmanicorum honorem non eripit, sed nec impedit Nostrorum in suis regnis captiuam vitam agentium Electiones Canonicas, nisi quod ab Electis Patriarchis Constantinopolitanis tributum quingentorum aureorum accipit, quod

Malaxus de Patriar. Cōst. Crusius lib. Turcogræciæ.

Carat

Caratzium, vocant. Quòd verò Pagani non priuata Profanorum creatione ad Sacerdotia & sacrosanctas potestates vterentur, sed vel sacri collegij suffragatione, vel sortitione, quod delectus quoddam genus est, intelligi potest è varijs Ethnicorum locis. Modus deferendi Sacerdotij apud Romanos erat penes Collegium, puta Augurum, Dialium, parte tantùm populi, cùm Respub. esset libera, & penes populum imperij Maiestas versaretur, consulta; quòd propter Sacrorum Religionem & amplitudinem Sacerdotij, populo supplicari fas non esset, inquit Cicero. Consulebatur autem pars populi, non vt deligeret, sed vt si quis, quid haberet aduersus creatum criminis, proponeret, ne crearetur nisi laudatæ vitæ testimonio à populo decoratus. Quod apud Christianos & Iudæos Alexandri Seueri Imp. ætate obseruatum, auctor est Lampridius. Et seruari suo tempore voluit Bonifacius octauus sanciens; vt priusquam confirmaretur præsul vllus, quomodocunque electus, generali programmate vocentur, qui volent intercedere. Illud est à Cypriano toties repetitum, *præsente populo, eligēte Clero*, vel *assistente plebe*,

Orat. 2. de lege Agraria in Rullum.

C. vlt. de Elect. lib. 6.

Clero eligente. Consimilis videtur fuisse ratio admittendarum Vestalium ad sacra Vestę Deûm matris, ante legem Papiã, Numæ instituto. Nam post legem Papiam de eligenda virgine vestali hæc obseruata sunt. Lege Papia cautum est, vt arbitratu Pontificis Max. viginti è populo Virgines legerentur, sortitioq; ex hoc numero fieret in concione. Cęterùm ea lex vetustate, vt pleræque aliæ, exoleuit, satisque ei electioni fieri cœptum est, si quis honesto loco natus Pontificem maximum adiret, offerretque ei ad sacerdotium filiam, cuius duntaxat saluis obseruationibus, religionis ratio haberi possit. Gratiam enim Papiæ legis per Sanctũ fieri aiunt. Sic hanc Virginem à Põtifice Max. capi moris fuit, qui his verbis tunc vtebatur, *Sacerdotem Vestalem sacra facere, quæ iussi pro Populo Ro. Quiritibusque, vti optima lege fuit, ita te Amata capio.* Is autem deferendi sacerdotij modus cooptatio dicebatur, quę nunc à solo antistite, suum tamen iudiciũ de dignitate cooptandi, & sententiam ad totum collegium referente, nunc à toto collegio fiebat. Profanis nunquam eam sibi potestatẽ arrogantibus. Factum, inquit

Liber de Sacerdotijs Rom. c.6. qui Fenestellę tribuitur.

Cice

Cicero de lege Agraria, vt is à collegio cooptaretur. De claris vero Oratoribus, Cooptatũ me ab Hortensio in collegium recordabar, in quo iuratus iudicium dignitatis meæ fecerat, & inauguratum ab eodem: ex quo Augurum institutis in parentis eum loco colere debebam. Alter verò modus apud Ethnicos fuit sortitio. Tacitus, In Augustaliũ sacerdotum sodalitiũ sorte ducti è primoribus ciuitatis viginti vnus. Cicero, Syracusani quotannis Iouis Sacerdotiũ apud eos amplissimum nominibus aliquot in vrnam cõiectis sortitò capi iubebant.

Tac. lib. 1. Augustalium.

Cic. 4. Verri.

Vt minimùm ab his institutis occupata Rep. Imperatores discederent, & interim pro dominatu & ambitione, Religionis prærogatiuas ad suum arbitrium traherẽt, se Pontifices Max. renuntiarunt, & inter reliquos titulos inscripserunt. Hoc pacto, minore cum Populi offen one & Tyrannidis nota, fa ultate tribuendi sacros principatus atque potestates se vti posse censuerunt. Eo igitur nomine, non Imperatorio Plinius Iunior Sacerdotium Auguratus à Traiano petit & impetrat. Cùm sciam domine ad testimonium

Plinius Traiano lib. 10. Epist.

laudemque morum meorum pertinere,
" tum boni Principis iudicio exornari, rogo
" dignitati, ad quam me prouexit indulgen-
" tia tua, vel Auguratum, vel Septemuira-
" tum, quia vacat, adijcere digneris; vt iure
" Sacerdotij precari Deos pro te publicè pos-
" sim, quos nunc precor pietate priuata. Et
" nomine Traianum super reliquijs sepul-
" torum transferendis eodem libro consu-
" lit. Petentibus quibusdam vt sibi reliqui-
" as suorum, aut propter iniuriam vetustatis,
" aut propter fluminis incursum, aliaque his
similia quæcunque, secundùm exemplum
Proconsulum transferre permitterem:
quia sciebam in vrbe nostra ex eiusmodi
" causis collegium Pontificum adiri solere:
" Te Domine Maximum Pontificem con-
" sulendum putaui, quod obseruare me ve-
" lis. Rursum alia eiusdem libri Epistola
" de Religioso Templo transponendo. Dis-
" pice ergo Domine, an putes ædem (Ma-
" tris Magnæ) cui nulla lex dicta est, salua
" Religione posse trāsferri, alioqui commo-
" dissimum est Nicomediensibus, si Religio
non impedit, apud quos cognoui alium
apud nos esse morem dedicationis. Ac
responsum fert, potes mi Secunde charis-
sime

Traianus Pontifex Max. Plinio, Ibid.

ſime ſine ſolicitudine Religionis, ſi loci poſitio videtur hoc deſiderare, ædem Ma- „ tris Deûm transferre in eam, quæ eſt ac- „ commodatior, Nec te moueat quòd lex „ dedicationis nulla reperitur, cùm ſolum „ Peregrinæ ciuitatis capax non ſit dedica- „ tionis, quæ fit noſtro iure. Ita propter Re- „ ligionis maieſtatẽ per profanos homines, „ Sacroſanctos honores & poteſtates deferri „ cùm Ethnici nefas eſſe putarent, tolerabi- lius, minuſque Deo contumelioſum duxerunt ſuos Impp. è profanorum albo eximere, & Pontificatus maximi inauguratione cohoneſtare. Ad iſtam rationem pertinet, Monarchæ vt noſtri, qui ſibi Sacroſanctam poteſtatem vendicant, more ſaltem paganico, hanc Numini reuerentiam præſtent, vt ſe ſummos Pontifices priùs ordinari patiantur, deinde ſe tales inſcribant, demum Sacerdotia ſuis ſeruis & Miniſtris diſtribuant, de Iure Religionis cum Traiano, exorta dubitatione, reſpondeãt, neque quicquam Collegijs Pontificum permittant, niſi quantum ſuæ libidini conſentaneum videbitur. Atqui apud Chriſtianos, contra iſta vniuerſa ius commune perpetuò valuit. Siquidem iuxta illud, Cun-

ctas Electiones Ecclesiasticas oportet esse liberas, atque adeò liberrimas, Laïcis omnibus exclusis, quantum ad suffragiũ, grauis pœnæ iniunctione. Perspicuę sunt sanctissimorum Patrum sanctiones, *Si quis de-*
16. 9.7. & dist. 63. & 67. *inceps*, Et, *Quoniam inuestituras*, cum sequentibus compluribus apud Gratianum, & capita *Messana*, *Sacrosancta*, &c. apud Pontifices, De Electionibus.

CAPVT. VII.

esse de Iure ordinario & perpetuo.

6. Elect. esse de iure cõmuni, ordinario & perpetuo.

QVod autem iuris ordinarij & perpetui dignitate polleant, inductione singularum ætatum iã inde à Christo per totum Catholicum orbem doceri facillimè potest. Verùm ad Nostratem Galliam, quoniam præsertim de ea laboramus, vbi propter eas excisas, vniuersa sacra cõspurcata & temerata sunt, nostram inductionem conferimus. Ordimur autem à sexti Christi sęculi initio, id est, quingentesimo Salutis anno, quoniã de quingentis primis annis non dubitatur, cùm constet è Sidonio Apollinari, Gregorio Turonensi, Seuero Sulpitio & alijs Ecclesiasticis rerum

Galli-

Gallicarum vetuſtis ſcriptoribus, Epiſcopos Galliæ ſub Romanis Impp. à clero perenni ſucceſſione fuiſſe creatos. Reſtat igitur, diſpiciamus, quid mutato Galliæ ſtatu è Romanæ Prouinciæ forma in regiam de eo ſeruatum ſit. Conc. Aurelianenſe ſecundum, Regnante Clodoueo, à quo hic regius Galliæ ſtatus ſumitur, cùm præcedentes tres quatuorve Reges Francorum, qui nominantur, non modò reges non extiterint, ſed ne minimæ quidem Galliæ partis poſſeſſores ac Domini, tametſi tranſito Rheno ad eius. Gallicam ripam, tanquam ſigno diuinitus dato ad dilacerandum Romanum Imperium, ſicut à Daniele & Ioanne in Apocalypſi prædictum fuerat, accurrentes conarentur adeſſe Gallis libertatem affectantibus, ipſósque ad ferendam ſibi opem contra Romanos inuitantibus, donec Galli ſe communi Conſilio Clodoueo, vbi Chriſto nomen dediſſet, ſponte ſubmiſerunt, eum regem renuntiarunt ſacraruntque, Galliã ſuam in regni formã redigentes, & Galliæ partem ſecutam ſuam factionem Regnum Francię appellantes, adeo vt Religio Regem primum huic regno tribue-

rit, ſicque Monarchiam Chriſtianiſſimam pepererit. Aurelianenſe igitur ſecundum eo regnante antiqua de creandis per Clerum paſtoribus iura perpetuāda ſub Monarchico ſtatu cenſuit. Canonis eius ſeptimi verba ſic leguntur, *In Ordinandis Metropolitanis & Epiſcopis antiquā inſtitutionis formulam renouamus, quam per incuriam videmus neglectā. Itaq; Metropolitanus vel Epiſcopus à cōprouincialibus Clericis & populis electus, congregatis in vnū oībus cōprouincialibus Epiſcopis ordinetur, vt talis (Deo propitio) ad gradum huius dignitatis accedat, per quē regula Eccleſiæ in meliꝰ aucta plus floreat.*

An. 500.

Clodoueus ipſe an. 500. conuocatis iterum, vt apud Vincentium Specul. legitur, in ciuitate Aurelianenſi permultis præſulibus ac Epiſcopis, inter quos S. Melonus erat, in deligendis Paſtoribus antiquos canones ſeruari ac retineri præcepit. Nihil aduerſus hanc paternā ordinationem filij moliti ſunt. Nam Childeberti tēpore, qui inter eos primas tenuit, Conciliū Aurelianēſe tertiū hanc ſanctionē vulgauit. *A comprouincialibus, Epiſcopus ipſe (ſicut decreta ſedis Apoſtolicæ continent) cū conſenſu cleri vel ciuiū eligatur.* Similē Aruernēſe apud Claromon

Vincent. hiſt. lib. 23.

Con. Aur. 3 Can. 2.

romontem, quę tunc Aruerna ciuitas dicebatur, vt constat è Gregorio Turonensi: *Placuit, vt ad sacrum quis Pontificij honorem conscendat Electione, non paucorum fauore. Sit in eligendis Sacerdotibus cura præcipua, quia irreprehensibiles esse conuenit, quos præesse necesse est corrigendis.* Mox secuta sunt duo Aurelianensia quartum & quintum. Quartum quidem. *Id etiam Regulare esse perspeximus, vt Episcopus eligatur, electus ordinetur & in sua Ecclesia constituatur.* Quintũ autem, *Episcopatũ quis consequatur iuxta electionem cleri ac plebis, sicut in antiquis canonibus scriptum est.* Et consequenti, *Item iuxta quod canones decreuerunt nullis inuitis detur Episcopus, sed nec per oppreßionẽ Potentium personarũ ad consensum præstandum ciues aut Clerici, quod dici nefas est, inclinẽtur. Alioqui Episcopus qui magis per violentiam, quàm per decretũ legitimũ ordinatur, in perpetuum deponatur.* Quem Canonem mox clariùs expressit Parisiense præsentia Sancti Germani loci Episcopi, qui Cherbertũ Regem à Clodoueo quintum propter stupra excommunicauit, honestatum. *Iuxta antiquam consuetudinem Canonum decreta seruentur. Nullus ciuibus inuitis ordinetur*

Aruer. Can. 2.

Aurel 4. Can. 4.

Quintum Can. 3. & 4.

Parif. 1. c. 6

Episcopus, nisi quem populi & Clericorum electio plenissima quæsierit volũtate, non Principis imperio, neque per quamlibet conditionem ingeretur. Quòd si per ordinationem regiam honoris sui culmẽ peruadere aliquis nimia temeritate præsumpserit, nullatenus recipiatur. Si quis de cõprouincialibus recipere eũ cõtra indicta præsumpserit, sit cõmunione priuatus. Matisconense secundũ, Guntranno memorati Chereberti fratre annitente, hanc libertatẽ Ecclesiasticã ita firmauit, vt cùm eam Chilpericus Chereberti F. paulò post vellicare vellet non potuerit, prohibitus ab Episcopis & Ecclesiasticis; à populo traductus vt Hæreticus Catholicorum hostis, Nero siue Herodes, suæ ætatis, cæsus denique à quodam Landasio. Atque ita transactum est istud primum Franciæ Monarchiæ seculũ. Dispiciamus nunc secũdũ ab an. *600*. Salutis ad *700*. quod Septimum est Christi & Catholicæ per orbem Ecclesiæ. Cæsarij & Clementis Arelatensium, & S. Audoeni Rhotomagensis Archiepiscoporũ electiones & opuscula aliquot ab ipsis edita fidem faciunt ipsos ad eum gradũ peruenisse per eiusmodi ostiũ. Cõfirmant Gallicana illius curriculi Cõcilia,

Greg. Turon. lib. 4. 56.

Secundũ Regni sæculum ab an. 600. ad 700.

cilia, Antissiodorense, Suessionense, præsertim autem Francicum, cuius meminit Vincentius Speculator, & Cabillonense totum sæculum in duo dimidia secans. Ad annum enim 654. Clodouæo. 2. regnante celebratum est, isto emisso Canone. *Si quis Episcopus de quacunque ciuitate fuerit defunctus, non ab alio, nisi à comprouincialibus, Clero & ciuibus suis alterius habeatur* Electio. *Alioquin hui⁹ ordinatio irrita habeatur.* Tertiũ Regni Franciæ sæculũ, octauo Christi respondens à 700. ad 800. non alio deferendi Sacerdotia genere vsum est. Alcuinus, Strabus, Carolus ipse magnus in suis scriptis abundè testantur. Similiter habitæ tunc Synodi, Suessonẽsis, Francica, Gẽtiliaca, Vernensis. Aliter fieri non potuisse facilè sibi persuadebit, qui contemplabitur totum illud fuisse propè emensum à Carolo Martello, Pipino & Carolo Magno Christianissimis principibus. Carolus enim Martellus an. 715. sub honore Maiordomatus regnum administrauit ann. 28. Pipinus 751. dimidiato sæculo, Carolinorum regnum, tonso Childerico, auspicatus est. Carolus Mag. ad octingentesimum Christi perduxit, quousque

Vinc. hist. 23. c. 102.

Cabil. ca. 10.

Tertium à 700. ad 800.

801. à

801. à Leone Pōt. Max. Imperatoris & Augusti titulum consequeretur. Hos tres constat Ecclesiæ auctoritatem à violentia Procerum vindicasse, potestatem eius stabiliuisse, Capitula (sic enim suas leges & decreta appellabant) pro SS. Canonum obseruatione condidisse. Hac pietate & sanctis officijs viam ad diadema sibi patefecisse, Zachariæ Pontificis sententia, atque iudicio. Post quod, nempe 755. Concilium apud Palatium Vernis habitum sub Pipino iam Rege canonem vigesimum quartum Chalcedonensis renouauit in

Vernens. c. 17. hæc verba. *Post mortē Episcopi, non liceat Episcopatum esse sine pastore supra tres menses, nisi talis necessitas euenerit, vt hoc nullo modo fieri possit. Tum ad proximam synodū Episcopus ordinetur.* Præterea Carolus Magnus priuilegium eligendorum præsulum ab Hadriano, propter sua maiorumque suorum præclara in Sedem Apostolicam merita, concessum reddidit, & hoc capitulum apud Ansegisum Abbatem & Heroldum peruulgauit. *Episcopi per Electionē Cleri & populi secundū statuta Canonum eligantur.*

Heroldus lib. 1 legis Francia. c. 17.

Quartum Regni seculum ab 800.

Quartum quod nouum est Christi, ab *800.* ad *900.* vehementiùs sacris cooptationibus

fauit.

fauit. Ludouicus enim reuera Pius & Pij filius, retulit Patris Caroli Magni capitulum. Iuribus præterea deferendorũ Pontificatuum, quæ obtendi potuissent à suis successoribus, propter priuilegium superiore sæculo Patri à sede Apostolica attributum, purè & simpliciter renuntiauit. Renuntiatio ex Ansegiso Abbate & Germanicorum Francicorumque legibus apud Gratianum legitur. Cui astipulatur illud Adonis, *Episcopales etiam Synodos, ad redintegranda, SS. Patrum statuta & Christianarum regularum obseruationem vbiq; fieri decreuit.* Item capitulum. 13. Aquisgranensis sub eo celebratæ quod inscribitur, De pastoribus animarum, quales in Ecclesia eligi debeant. Et Parisiensis vndecimum de Electione & promotione eorum, qui alijs præficiuntur, vbi renouatur Canon secundus Chalcedonensis. Praxis apparet è Scriptoribus illius Centuriæ, præcipuè ex Hincmaro Rhem. Archiep. Rabano Moguntin. Remigio Antissiod. Angelomo, Iona Aurelia. Antegiso, S. Henrico S. Germani Antissiod. & Annonio S. Germani Parisiensis monachis. Rursum è concilijs, Aquisgranensi pro Canonicorum

C. Sacrorũ canonũ. dist. 63.

Regula,

Regula, Theodonensi, Rhemensi, Cabillonensi 2. Meldensi, Suessionensi apud S. Medardum, Trecensi, Metensi. Hincmarus Rhemensis complura exempla suppeditat. Sed & motus de Theutgadio & Gun-
863. thario Treuerensi & Coloniensi Episcopis sententia Apostolica damnatis, tredecim annis post illius Centuriæ medium, cætibus Synodalibus sæpius ad nouam electionem euocatis, illam fuisse Gallicæ Ecclesię consuetudinem ostendunt, itemque Proclamatio Caroli Calui, propria ipsius manu Patribus Synodi Tullensis, siue Saponarię aduersus Vuenilonem Archiepiscopum Senonensem porrecta. Vbi inter cætera Caluus ipse, cùm tamen vellet Vuenilonis ingratum erga se animum exaggerare, non gloriatur se illum creasse Archiepiscopum Senonensem, sed ei duntaxat, Clerico in capella sua sibi seruienti consensum procurasse sacrorũ Episcoporum, & apud Episcopos, quantum ex se erat, vt eundem ad gubernandã Senonum metropolim ordinarent, obtinuisse. Eodem iure sequẽs sæculũ à 900. ad 1000. gauisum est, vt è Frodouardo Rhemensi, qui septuagenario maior 669. obijt, & to-

Quintum Regni seculum a 900. quod decimum est Christi

& totius illius sæculi vsque ad obitus sui diem breue chronicon conscripsit, intelligitur. Bouo (inquit) Catalaunensis Episcopus obijt 974. Eliguntque sibi Cantalaunenses, quendam nobilem adolescentem clericum, nomine Gibuinum. Et alibi, Episcopatus Laudunensis 936. datur Rodulpho eiusdem loci Presbytero à ciuibus cõcorditer electo, qui à Domno Artaldo Rhemensi Archiep. consecratur. Intrusio Hugonis Heriberti Comitis filij ab eodem explicata pleniùs ista illustrat. 926. Episcopatus Rhemẽsis Heriberto Comiti cõmissus est sub obtentu filij sui Hugonis admodum paruuli, necdum, ceu ferebatur, quinquennis. Abbo Episcopus Romam petit cum legatis Heriberti Comitis, 928. Odalricus quidam Episcopus in Ecclesia Rhemensi recipitur ab Heriberto Comite ad celebrãdũ dũtaxat Episcopale ministerium, vice Hugonis filij sui paruuli. Hæc quoniam Canonicis electionibus aduersabantur, quas oportet esse liberrimas, & à Clero partim metu, partim gratia Heriberti tunc præsidium in vrbe habẽtis, acta fuerant. 931. Rodolphus Rex, literas Rhemos mittit ad Clerum & populum, pro habenda

„ habenda electione præsulis, ad quas illi re-
„ spondent, se id agere non posse, *saluo suo*
„ *Electo & Electione manente, quam fecerant.*
„ Obsessa vrbe & capta ordinari fecit ibi
„ præsulem Artaldum S. Remigij monachũ
„ 932. Missi Rhemensis Ecclesiæ Ciso & Al-
„ maricus Roma redeunt & palliũ Artaldo
præsuli electo deferunt. Exorta prior ele-
ctio & contra Canones excussa ingentes
turbas in regno excitauit, ad quas sedan-
das collectæ sunt passim Synodi, nec res
componi potuit nisi authoritate Ingelhei-
mensis trigintaduûm Episcoporum, præ-
sidente Marino legato Apostolico, seor-
sim propter hanc Rhemensis Episcopa-
tus controuersiam misso, Othone Imp. &
Ludouico Franc. Rege præsentibus. Sũma
„ iudicij fuit, vt iuxta sacræ legis instituta
„ restitueretur Artaldo Monacho Rhemẽ-
„ se Episcopium, & in Hugonem eiusdem
„ sedis inuasorem Synodale perageretur iu-
„ dicium. Præcepit itaque Marinus Pontifi-
„ cis Vicarius, vt Canonicam super hac præ-
„ sumptione Synodus proferret sentẽtiam.
„ Iubentur ergo sanctæ legis Catholica re-
„ citari capitula. Quibus recitatis, secun-
„ dùm sacrorum Canonum disciplinam &

Contin. Reginonis. Frodoardus an. 948.

Sancto

Sanctorum Patrum decreta, Sixti, Alexandri, Innocentij, Zosimi, Bonifacij, Ce- „
lestini, Leonis, Symmachi, cęterorumque „
Ecclesiæ Dei Doctorum, excommunica- „
uerunt & ab Ecclesiæ Dei gremio repule- „
runt prædictum Hugonem Rhemēsis Ec- „
clesię peruasorem, donec ad pœnitentiam „
& dignam satisfactionem venire procura „
ret. Hæc Frodoardus, qui negotij aliqua „
pars fuit, ac propter illud ab Heriberto co- „
mite quinque mensium carcerem susti- „
nuit. Quòd si propter concussam Electionis vmbram tot motus extitere, quid, obsecro, tunc non contigisset, si corpus fuisset emotum? Hac verò Synodi sententia videtur excitatus Otho, qui concilio interfuerat; vt Electiones aliquot Abbatiarum "
in nonnullis Germaniæ locis obscuratas, "
in lucem assereret. Scribit enim Regino- "
nis continuator. 656. Abbatia Sancti Na- "
zarij in Larsheim electioni restituitur 957. "
Otho Abbatem S. Petri in Vuirzeberg sub "
antecessoribus suis Electionis & priuile- "
gij dono priuatā, studio S. Religionis, dig- "
nitati pristinæ restituit 967. Asulphus Tre- "
uerēsis Abbas præsenti vitæ subtrahitur, & "
Thutfridus successor eligitur. Obtinuerat

G Otho

Otho à Leone octauo, vt Carolus Mag. ab Hadriano I. hanc facultatē, sed illa se exuit, vt pij, Deumque metuētes omnes principes, intellecta iuris sacri disciplina. Aperta renuntiatio huic iuri facta, quemadmodum & Caroli Mag. & Ludouici eius F. Gratiani decreto inserta est. Alia exempla occurrunt passim apud rerum Gallicarum scriptores, Frodoardum, vndecim eius coætaneos, Rheginonem, Rheginonis & Aimonij continuatores, Abbonem Floriacensem. Quæ cùm ad extremum sæculi Ludouicus 4. Lotharius 4. Ludouicus 5. Carolinorū nouissimi, paruipēdere suscepissent, Cleri ac populi odia maleuolentiamque facilè incurrêrunt & breui Monarchiā iusto Dei Sacrilegia detestantis iudicio, in Capetiorum familiā importarūt.

C. Hadrianus d. 63. c. in Synodo. d. eadē c. Cōstitutio d. 63. c. Ego Ludouicus ead. dist.

Sequitur ergo sextum regni Francici sæculum Capetiæ gentis proprium, à 1000. ad 1100. Christi vndecimum emetiens. Hugo enim Palatij præfectus 988. vi & principum fauore reiecto Carolo Lotharingiæ duce, Ludouici Regis, vt ferebatur, veneno sublati patruo, cui ex lege Salica regnum debebatur, Monarchiam adipiscitur. Tum ei valdè fuit opportunum, ad gratiam

Sextū Regni sæculū à 1000.

gratiam Cleri & populi demerendam, Religionem fouere, Ecclesiæ authoritatem, quam nouissimi Carolini temerauerant, tueri. Et quamuis ipsius nouo statui stabiliendo necessarium videretur, præcipuis ciuitatibus & locis Pastores suarum partium studiosos preficere, plùs leges tamen (inquit Æmylius) quàm noui Regis voluntas & corroborandi sui solij speciosa necessitas valuere. Nam vel vnius Seguini Senonum Archiep. refragatio Hugonem terruit, ne vel Arnulphum Caroli competitoris sui fratrem nothum Rhemorum Arch. sibi inuisum & propter regiam propinquitatem suspectum, à sede deijceret. Accessit legatus Ioannis Pont. Max qui Hugonem hortatus est, vt contentus regno, quod immortale optaret in sua domo, cum sene Archiepiscopo & Canonica disciplina bellum non gereret. Ita regnum huius gentis cum Sacramento & fide de Ecclesiæ Gallicanę legibus, & potestatibus seruandis fundatum fuit. Cuius posteri tenacissimi fuere multis de eo latis legibus, ad vsque Franciscum; qui suorum sacramentorum immemor, diuina humanaque iura omnia peruertit & Ecclesiam

nostram in hoc malorum barathrum præcipitauit. Robertus Hugonis F. Sancti gradum meruit pro suis in Religionem officijs, fecitque vt Electionis consuetudinē Synodus Lemouicensis, à qua Regum doctissimus appellatus est, confirmaret, & de ipso Paulus Emylius ista scriberet, *Cœnobioru opes profanis proceribus attributas, in Francia ostendimus; Robertus Frācus rex eū morem soluit; Hēricus Rex paternæ sanctitatis in ea re fuit æmulus.* Conc. Rhemēse pręsentia Leonis noni illustratum idem præstitit 1049. Claromontense Vrbano secundo præsidente 1095. inter cætera rettulit. Philippus I. qui regnare cœpit 1061. adegit capitulum quoddam, vt puerum ad Pastoratum deligeret. Regis studium hoc disticho rythmico, vt ferebant illa tempora notatum est, teste Iuone Carnotensi.

Emyl. lib 3. hist. Frā.

Iuo Carnot. in Epistolis.

Eligimus puerum, puerorum festa colentes;
Non nostrum morem, Regis sed iussa sequentes.

Ex quo duo apparent; Vnum nostratem morem fuisse Eligere. Alterum, Regem non illum euellere, siue pudore, siue metu, siue conscientia, sed in libidinem duntaxat flectere aggressum, ne tyrannicè

con-

contra leges patrias quicquam audere videretur, Quare liberarum electionũ exẽpla pleraque supersunt apud eundẽ Iuonem, Sigebertum, Marianum Scotum, Hildebertum Turonensem, Hildebertum Cenomanensem, Anselmum Laudunensem, hoc vndecimo sæculo de rebus nostris suis scriptis aliqua interserentes. *Vbi maximè notandũ, Pascalem 2. ab Iuone rogatum vt cùm status Galliarum quadringentis fermè annis durauerit inconcussus, caueret ne schisma, quod Germanico erat Regno (de inuestituris) aduersus sedem Apostolicã in Galliarum regno suscitaretur.* Sic enim 400. annis ante Iuonem Carnot. 1117. defunctum, sacras electiones apud nos viguisse confirmatur. Hanc verò fælicitatem in septimũ regni sæculum 1100, ad 1200, cum Christi duodecimo currens, transmissum esse ita liquet. Rhemis Synodus instituta est Calixto 2. præsente, qua Henricus Imperator propter inuestituras hostis Ecclesiæ pronunciatus est: Ludouicus Crassus, qui regnum adierat 1110. aduersus Henricũ pro Synodi & Pontificis sententia bellum suscepit. Sugerius S. Dionysij Abbas, tunc viuens, plùs ducenta hominum millia Cras-

400 annis in Fr[illegible] Electiones ante Iuonem viguerãt. Iuo ad Pasc. 2.

septimum Regni sæculum a 1000. ad 1200.

ſo adfuiſſe narrat. Tam alacris erat totius Galliæ concurſus pro S. Electionibus retinendis. Atque hinc coactus eſt Henricus exercitum dimittere, cum Pontifice & Synodo redire in gratiam, iniuriæ inueſtiturarum cedere Ceſſio ſuperiùs recitata eſt. Cùm autem poſtea Craſſus, non quidem lectitias creationes carpere, ſed ius regium eſſe vellet, ne Epiſcopi & Abbates ſe incõſulto eligerentur, hocq; pugnaret cum electionum natura, quas liberrimas eſſe oportet, refutatus eſt. Nam Radulphus, vt in Apologia narrat Iuo Carnotẽſis adhuc ſuperſtes, Rhemorum Pontifex deſignatus eſt, Eccleſiaſtici ordinis iudicio, non quęſito Regis conſenſu: & Adamo S. Dionyſij Abbate mortuo, Calixto Pontificatũ exercente Sugerius abſens, eodem inconſulto electus eſt. Cùmq; indignãs Craſſus, bona Cleri propterea vſurparet, à S. Bernardo frequenter increpatus territuſque, tandem eiuſdem Bernardi vaticinium ſenſit ac expertus eſt, hanc ſuã prauitatem filij interitu mulctandam. Filius enim Philippus à patre iam in regni conſortium ſumptus, paulò pòſt vectus equo per ſuis occursũ, ceſpitãte, 1131. ex lapſu perijt, Nec deſijt Bernardus

C. ſi qui deinceps.

donec

donec resipisceret, apud Honorium 2. & alios Ro. Pontifices incessere & Herodem „ appellare, qui Christum non iam in cunabulis haberet suspectum, sed in Ecclesijs in uideret exaltatum. Ludouicus Iunior 1138. patri Crasso successit, regni initio nō nihil indulsit paternis studijs. Tū enim D. Bernardus Epi. 221. eum puerum facit, deinde obiurgat, quòd apud Catalaunū pastorem præfici nō sineret. 222. ad Iossēsem Suessionensem, & Sugerium Abbatē, quorsum ob iurgatio spectarat, pleniùs explicat. Habeat ” rex (inquit) aduersus Comitē Companiæ ” ius, sed quo iure, obsecro, quo iure p̄sumit, ” vt Ecclesiarum possessiones & terras de- ” uastet, *vt Christi ouib⁹ pastores præfici nō per* ” *mittat*, vt his quidem Electorum promo- ” tionem prohibeat, alijs verò, *quod hactenus* ” *inauditum est* (Nota) dilationem Electionis ” iniungat, donec penitus desoletur terra. ” Sequenti obiurgationem defendit apud ” Suessionensem, qui sibi duriùs respōderat. Ex quo responso apparet Suessionensem turpissimum fuisse Regum mancipiū, politicum & aulicum adulatorem. Rursum Schismaticos & fomites scandali vulgo dictos, qui Regē puerū (sic enim vocat) in ista

ſententia fouebant. Prouectior autem reſipuit, ſeque propriæ ſalutis cupidiorem præbuit. *Reuerſus* (inquit Thomas Valſinganus) *Ludouicus Iunior de Hieroſolimitana contra Saracenos expeditione, cùm quidã clericus Roma Papale quoddã priuilegium attuliſſet, quot in omni Eccleſia Cathedrali ſui regni ius conferẽdi, cui vellet, primã vacaturam cũ cunctis fructibus, medio tempore prouenientibus cõſequebatur, confeſtim cõbuſſit literas dicẽs: Malo illas hîc cõburere, quàm ſi propter illas in inferno comburerer.* Quod etiã docet creatio Petri Lõbardi 1160. in Epiſcopum Pariſiẽſem, cùm tamẽ pars Canonicorum Regis huius fratrem delegiſſet. Leguntur in hunc vſum cõplures D. Bernardi Epiſtolæ. Centeſima quinquageſima prima inſcribitur, *ad Philippum Turonẽſis Eccleſiæ electum.* 164, & 167, agit de conuentu Lingonenſis Eccleſię ad eligendũ Epiſcopum, Electionem in eo factam tuetur cẽteſima ſeptuageſima ad Regẽ Lud. Iuniorẽ: *Electio ritè celebrata eſt. In eo regia maieſtas, quod rectè factũ eſt, quo modo imminuta dicatur.* 171, & 172, commendat Falconem Innocentio Pontifici, abſque vlla contradictione & cunctatione, concorditer à ſuis electum

Thomas Val ſingã in hippodimate Neuſtriæ.

ctum, vtiliter promotum, ritè consecratum], vt ab ipso honoris sui officijque plenitudinem consequatur. Epist. 202, hortatur clerum Senonensem, vt destituti Benedicto pastore suo, de substituendo alio sollicitè satagant, indicant ieiunium, accersant Episcopos Suffraganeos, assensum religiosorum, qui erant in Episcopatu, poscant in commune, tractent commune negotium, *ne sua solemnitate fraudetur tanti sacerdotis ritè celebranda electio.* Reliqua cõfirmari possunt varijs aliorum testimonijs. Hoc enim æuum præter concilia nobis tulit cõplures Scriptores, Honorium Augustodunẽsem, Odonem Cameracensem, Hugonẽ & Richardum Victorinos, Petrum Cluniacensem, Pothonẽ Presbyterum, Petrum Blesensem, Petrum Rhemensem, Ioan. Beletium, Gratianũ, Comestorem. Postquàm verò peruẽtum est ad 1200. id est, octauum Regni seculum, siue decimum tertium Christi, Philippus Adeo datus S. Ludouici auus ante profectionem Hierosolymitanã constituit 1220. vt Canonici Ecclesiarum Cathedralium & Monachi abbatiarum Regulariũ eligẽdi facultatem retinerent, ac idoneos, Deo

Octauum Regni seculum à 1200. ad 1300.

gratos, Ecclesiæ regnoque vtiles deligerent. Edicto occasionem dedere, vt verba ostendunt, Regalia, id est, Regiæ fundationis monasteria, quòd eorum Abbates eligerentur quidem, sed petita à rege venia; quo onere ea nunc absoluit. Octo annis pòst S. Ludouicus legem de eadem re pro-
1228. mulgauit, ac Beneficia Ecclesiastica omnia, ne Regalibus quidem exceptis, secundùm ius commune conferri sanxit: deinde post 40. annos, id est, 1268, solenni ordinum cõsulto redintegrauit, constituta sanctione, quam appellari hodie Pragmaticam Sanctionem S. Ludouici suprà docuimus. Postremò ne Successorum vllus ei decerpere quicquã posset prętextu priuilegij alicuius Apostolici, diploma ad se Roma missum flammis tradidit, secutus exemplũ sanctis-
Theodo. hist lib. 4. c.6. simi principis Valentiniani Aug. qui cũ ad se deferretur ab Episcopis Electio Episcopi Mediolanensis, respondit: Maior res est, quàm vt nobis conueniat. Vos autem gratia diuina prędititi & illius splendore fulgẽtes meliùs eligetis. Horum omniũ praxis ostẽditur testimonijs Conciliorum, & auctorum istius Centuriæ. In concilijs numerantur tria Oecumenica, Lateranum, cuius

cuius Canon 24. totus est de hac re, Lugdunense duo, Parisiense, &c. In auctoribus Innocētius 3. & 4. D. Thomas, Vincentius Beluacensis, Durandus Mimatensis. Sæculum Regni nonum à 1300. cum 14. Christi concurrens his vestigijs institit. Philippus Pulcher S. Ludouici nepos 1311. Aui Pragmaticam instaurauit, sanctam æternamq; esse iussit. Ludouicus Hutinus 1315. vtramque, nempe Sancti Ludouici constitutionem, & alteram Philippi Pulchri Ludouiciane affinem singulari edicto cōprobauit. Cui postea 1351. accessit Ioannis Regis alia confirmatio, vt iam nihil necesse corrogare testimonia Scriptorum & conciliorum huius curriculi, quę alioqui sunt quàm plurima, videatur, quoniam per tot Regum edicta atque iudicia de exequendi facilitate planè plenèque constat. Relinquitur igitur regni sæculum decimum à 1400. ad 1500. Christi decimo quinto congruens, quod quāto propius, tanto certius & paucioribus eget probationib⁹. In eo Carolus sextus 1406. superiorū omniū Regū sanctiones, & iudicia renouauit, priuato edicto munijt, quod de more publicatū est, & in tabellario Curię Parisiēsis perscriptum.

Nonū Regni seculū a 1300. ad 1400.

Seculum Regni decimum à 1400.

Caro

Carolus septimus 1438. publicis Bituricensibus comitijs solemniter repetiuit, nisi quòd ad Pragmaticam S. Ludouici sanctionem aliqua nõ satis piè adiecit, quæ sedis Apostolicæ iuribus, & Ecclesiasticæ libertatis regulis aduersantur, dum fictis regalium priuilegijs regaliter, non Christianè, indulget. Qua etiam ratione factum est, vt ad Concilij Basiliensis sessionem vigesimam primam, titulo de Annatis, multa incommodè assuerit, quæ efficiunt, ne iam sit Pragmatica Basiliensis, sed priuata Regum Franciæ sanctio. Nam integro de Annatis titulo, quæcunque à Paragrapho, *voluit tamen hæc congregatio*, sequũtur, superaddidit. Inter quæ, est Paragraphus, *Item quod dicta quinta pars*, non modo Regaliũ mentionem faciens, à quibus Conc. Basiliense perpetuò abhorruit, verùm etiã beneficia, Regalium ementito iure collata, ab Apostolicæ sedis iure & Cathedratico eximẽs. Propter has maculas sanctionem Carolinam reijcimus, Ludouicinam, sanctam & antiquã requirimus, postliminiò redire optamus. Ex Carolina interim colligimus, perpetui fuisse moris & iuris apud nos per Canonic. electiones deferre

Boethius Epo comes Palatinus lib. 1. Ecclesiasticarũ quæstionum.

facer-

ſacerdotia, neque Principes hanc facultatem inter Regales vnquam retuliſſe, vt hodie. Quocirca Ludouicus vndecimus auditis Pij ſecundi & nonnullorum aliorum Pontificum rationibus, Pragmaticæ probè Turonis renuntiauit, quantum ad iura Pontificia. Neque enim hac renũtiatione quicquam Electionibus ſacris detractum voluit. Nam id mox explicauit, indicto apud Aureliam conuentu, & ordinarijs ſacroſanctorũ principatuum renuntiationibus integrè & illibatè clero relictis. Carolus autem octauus 1484. ſimpliciter & abſolutiùs Pragmaticã inſtaurauit Synodo Turonis habita, ita vt vbi actũ fuerat de ea aliquando tollenda, vel potiùs corrigenda illic referretur, ſicque per Ludouicum 12. patrem populi ad Franciſcum perueniret. Nos non poſſe vlteriùs progredi, ac ſæculum Dñi decimum ſextum, noſtræ verò Monarchiæ vltimũ, non cõſonare ſuperioribus, ægerrimè ferimus. Scelere enim Frãciſci factũ eſt, vt Chriſtianiſſimi eſſe deſierimus, & Chriſtianiſſimorum elogium tot tãtiſque maiorũ noſtrorũ facinoribus partum amiſerimus, inductis pactionibus (cõcordata appellãt.) 1516. æternarum illarum

ſanctio

1462.

Emylius.

Seculum Regni vndecimum Chriſti decimum ſextum à 1500.

ſanctionum & ſanctiſſimorum iudiciorũ peremptorijs, quæ quãta religionis neceſſitate diſſolui diſcindi ve debeant, proprio capite deinceps oſtendamus.

CAPVT. VIII.

De S. Electionum neceſſitate.

POſtremò igitur & ſeptimo loco eas eſſe de neceſſario iure cõmõſtremus. Vt neceſſarium in humanis dicitur, ſine quo Reſp. diu conſiſtere non poteſt: ita in diuinis, ſine quo Religio diu permanere in ſuo ſtatu ac integritate nequit. Quòd autem Religio diutiùs in Gallia abſq; ſacris Electionibus in ſua integritate ac gradu permanere nequeat, etſi nimis id experiamur, ac ſentiamus Franciſcũ per illarũ labefactationẽ Regnum noſtrum in hos impuliſſe ſcopulos, è quibus emergendi exigua ſpes videatur, multis argumentis tamen demonſtrare non erit alienum.

1

Abſque illis Concilium Tridentinum apud nos planè vigere ac executioni mandari non poteſt, ac ita iudicatum eſt à cunctis Galliæ conuentibus, vtroque Bleſenſi, Melodunenſi, Germaniano, Pariſienſi.

Alio

Alioqui quo pacto ſatisfaceremus decretis; verbi gratia,de obedientia Monachorum erga Abbates, Canonicorum erga Epiſcopos, quos pro lupis habent, de compellendis ad officium & antiquam virtutem Clericis, de Seminarijs, De reſtituendis ad ſuam diſciplinam Monaſterijs, & eis ad ſtatas congregationes & Capitula reducendis, De Exemptionibus, De Reſidētijs, De Vnitate Sacerdotiorum, De canonicis prouiſionibus, De Hæreticis ex Eccleſiæ præbēdis & dignitatibus deturbandis, De nothis & ſpurijs ad poteſtates Eccleſiaſticas non admittendis, &c?

2

Abſque illis ſcandala exoriri & vigere neceſſe eſt, quæ vel in Sede Apoſtolica apparuerunt, quando apud illam per annos 150. ceſſauit electio. Ab an. 892. ad vſque 1048, id eſt, à Formoſo vſque ad Damaſum 2. quadraginta vnus Pontifices ſibi per ordinem ſuccedentes nullius extitere virtutis, quòd ab Imperatoribus Germanicis fuiſſent obtruſi, non lecti, & per Poſticum, id eſt, per Imperatoriam vim & tyrānidē, non per Oſtiū i. Canonicam Electionē ingreſſi. Vix inter tot Ioannes 19. laudatur ab

aliquot

aliquot virtutibus. Quare non Apostolici, sed Apostatici à Platina vocantur. Si in viridi ligno hoc contigit, in arido quid fieret?

A boue maiori discat arare minor.

3.

Necesse est occurrere hæresibus præsentibus, & Cathedras Catholicas ambientibus. Aliter occurri non posse etiam ipsi hęretici vident ac fatentur. Matthias enim Flaccus Illyricus ideo Principes & Magistratus Germaniæ laïcos ad inuadendam istam facultatem accendit, quia, inquit, Canonici & Monachi eligunt duntaxat Episcopos & Abbates papistas, nunquam Euãgelicos. Sic ipsius iudicio non haberet hodie Gallia tot præsules Lutheranos, tot Caluinistas, tot Zuinglianos, tot Atheos, & Atheismi publicos professores.

4.

Lucius Pontifex & Martyr an. 154. Leo magnus 442. Patres Antiocheni 340. Canone decimo nono, Toletani 626. Canone decimo octauo, quarti Cõstantinopolitani 867. integro Cõcilio Oecumenico, Lateranẽses mille trecẽti triginta sex 1205. iura hæc, tanquam spiritualia, in laïcos

vllos

vllos cadere non posse definiuerunt. Imp. Iustinianus principio Constant. Nouellæ Sextæ, & Pontifices ipsi confitentur. Consimiliter Concil Laodicenum ante annos 1200. Concil. Martini Papæ apud Martinum Bracarensem ante 900. Nicenum secundum ante 800. Octauum Oecumenicum ante 700. interdixerunt ne laïci deligant, neve se Electionibus intermisceant.

C. Hadr. dist. 63. C. Bene quidem. dist. 96. C. Si Episcopus, & si quis deinceps. 16. q. 7. Laod. ca. 13. Bracar. ca. 1. decret. Nicẽ. C. 3. Octauum. c. 28.

5.

Electionem enim Pastorum ad Collegia Ecclesiastica pertinere, eoque iure illis vtendum esse, Saluis Sedis Apostolicæ iuribus, ex eo perspicuum est, quòd cùm Episcopus Ecclesiæ sponsus sit, & matrimonium quoddam spirituale inter ipsum atque Ecclesiam contrahatur, necessariò consensus Ecclesiæ, tanquam sponsæ, interuenire debet.

6.

Quoniam nulli meliùs iudicare possunt, qualis sit eligendus, quàm hi qui sunt Consiliarij & cum Eligendo regunt, optimèque norunt negotia: dubium non est, quin Collegia ipsa Ecclesiastica idoneos pastores multo rectiùs creare valeant, quã

si in aula Regia, in qua sapientes, docti, probi virtutisque studiosi sunt incogniti vel riduculi, vt Anazarcho referebat Indus Gymnosophista, nominarentur. Addendum quòd Reges solent amare Asinos, vt cum voluptate & lætitia Palatinensium Idolorum mysteria portantes, odisse literatos, tanquam humaniores tersiorisque vitæ cultores. Quo pacto enim amarent literas, quas nũquam didicerunt? vt de illis, præsertim Occidentalibus vetus sit verbũ, Adeo imperitus est vt Rex esse possit. Qualis noster Ludouicus vndecimus, qui nihil prorsus sciebat, sed nec quicquam filium scire Latinè patiebatur, præter.

Hesych. Illustrius in vita Pyrrhonis.

Nescit regnare qui nescit dissimulare.

7

Postquàm perfecta absolutaq; Electio, proponũtur programmata. In vitam, mores, Religionem, natales, eruditionẽ, prudentiam Electi inquiritur. Et antequam à summo Pontifice Electionis confirmatio petatur, qui intercedere voluerint, audiũtur. Ita rectiùs probari & explorari queũt, qui à Collegio cõstituuntur, quàm ab aula Regia, vbi nec perspecta sunt proborum merita, nec quicquam obtinetur nisi fauore,

Lampridius in Alex. Seuero

re,gratia; adulationibus, prauis obſequijs, corruptelis.

8.

Cùm Paſtor ſolenniter & Canonicè à collegio renuntiatur, cõfirmaturque, ſeruata programmatum & inquiſitionũ formula maioris certè eſt exiſtimationis, vehementiùſque obſeruatur, colitur, ac diligitur à populo, Canonicis, Cœnobitis; quàm ſi ipſis inuitis, neque poſtulantibus obtrudatur. Itaque doctrina eius multo fructuoſior eſt, atque ad ædificandum efficacior.

9.

Hinc tametſi D.Petrus Chriſti Vicarius eſſet, Eccleſiæque caput, nec propter Spiritum Sanctum in ſe inhabitantem in Nominando errare poſſet, tamen mortuo Iuda, qui vnus erat Apoſtolorum, Collegiũ diſcipulorum Chriſti delegit, ac ſors cecidit ſuper matthiam, quemadmodum in Apoſtolorum actis legitur. Quo exemplo hodieque Pontifex, à ſe motu proprio expetitum ad ſacrum Cardinalium conſiſtorium defert, eorumque approbatione Paſtorem conſtituit. Act.1.

10.

Ex quo primùm orta est in orbe Ecclesia vsque ad S. Ludouici sæculum, id est, annum plus 1270. nusquam reperiuntur summi Pontifices impediuisse, quominus libertate ista Nostrates Ecclesiastici fruerentur. Quin potiùs eam adiuuerunt, auxerunt, propugnarunt, editis memorabilibus constitutionibus, ex quibus eos constat fuisse vehementer sollicitos, vt rectè, decenter atque ordine Electiones celebrarentur. Quæ in decreto Iuonis Carnot. & Gratiani, Decretalibusque Gregorij de hac materia leguntur, plenissimam fidem faciunt. Tanto profectò studio, tamque insigni zelo, vt in postulationibus ipsis, infirmata postulatione, ad Eligentes totum negotium remitterent, vt eligerent denuò.

c.Bonæ, de Postul Prę lato.

11.

Post mortem D. Ludouici astiterunt faueruntque Philippo Pulchro an. 1301. Ludouico Hutino 1311. Ioãni 1351. Carolo 6. 1406. D. Ludouici de hac re constitutionē proprijs edictis confirmantibus. Sic florebat Ecclesia nostra, Religio per nostros propagabatur, & ad barbaras nationes deferebatur

ferebatur, fides Catholica extollebatur, bonis tum ſpiritualibus tum temperarijs luxuriabant omnia.

12.

Pij Reges omnes, cùm Eccleſias regni ſui rectè ordinatas cupiuerũt, hanc prouidendi Eccleſijs rationem, maximè omnium, tanquam neruum Religioſæ diſciplinæ, probauerũt, eamque modis omnibus conſeruare perpetuò ſtuduerùnt. Hoc docet Vincentius Speculator, prolato inter cætera Clodouæi Regum Franciæ primi exemplo. Cui S. Roberti, Hẽrici 1. Philppi Adeodati, S. Ludouici, Philippi Pulchri, Ludouici Hutini, Ioãnis, Caroli ſexti, Caroli ſeptimi, Caroli octaui, Regum deniq; noſtrorum pene omnium exempla & cõſtitutiones adijci queunt. Profectò ſi Reſp. ciuilis ſuos Miniſtros & Magiſtrat⁹ in probè ordinata ciuitate ſibi deligit, quidni Eccleſia ſancta & glorioſa Dei ciuitas de ſuis ſibi eo modo, ſi non meliore proſpiciet.

13.

Imperatores idem probarunt & inſtituerunt. Inter eos Valentinianus ſenior, in Theodoreti hiſtoria Eccleſiaſtica, Leo & Anthemius in Iuſtinianeo codice, Carolus Theod. li. 4. c. 6.

Magnus & Ludouicus Pius in Anſegiſi Abbatis Capitulis. Quin etiam Moſcorũ & Abyſſinorum Imperatores hodie Metropolitas ſuos, ille è Conſtantinopolitano Patriarcha, hic ex Alexandrino non inuiti accipiunt, & Præſulatuum aliorũ tam Epiſcopalium quàm Cœnobiticorum cooptationem partim Electionibus partim ſortibus liberrimam relinquunt. Quod autem eorum aliqui aliter ſe aliquando geſſerint, factum eſt vi, Impietate, & tyrannide, vt quando Græci imperatores in Electione Romani Pontificis interueniebant à Iuſtiniano ſeniore ad Conſtantinum 4. vnde eam conſuetudinem D. Gregorius Tyrannicam vocat, nec inuenitur pius aliquis Monarcha, qui eo iure diu vti voluerit, quantumuis priuilegio Apoſtolico munitus. Hinc renuntiationes Ludouici Pij, & Othonis primi. diſt. 63.

Anſeg. lib. 1. Capitulorum.

Sigiſm. Herbeſtanus in cõ. Moſcouiticis. Paulus Iouius in legatione. Moſcouit. Aluareſius in Aethio. hiſt.

Gre. in 4. pſ pœnitentialem. C. Ego Ludouicus, & cap. Cõſtitutio. diſt. 63.

14.

Et certè ipſis ipſorumque Monarchijs cõmodior atque vtilior eſt Ordinaria eligendi ratio. Sic enim euadunt Aulicorum importunitates, odia & offenſiones, vitant infinitas cauſas atque ſemina factionum inteſtinarum, habent Eccleſiam gratijs

ſpiri-

ſpiritualibus affluentem, pauperes regni alentem, viris probis doctiſque, qui populum in ipſorum obedientia & amore, exemplis & verbis contineant, abundantem, opibus florentem, quibus ipſis in neceſſitatibus & negotijs promptè ſuccurri poſſit. Non fiunt obnoxij prouinciarum & ciuitatum quærimonijs & obtrectationibus, pauperum execrationibus & maledictis. Et, quod caput eſt, effugiunt Dei præpotētis indignationem, quam perſpicuè & prodigiosè in Franciſci vniuerſam ſobolem oſtendit.

15.

Conſuletur honori & exiſtimationi Romanorum Pontificum, in quos crimen Monarcharum, qui nuncupandorum Præſulum ius ſacris collegijs ereptum ſibi aſſeruerūt, palam & publicè deriuatur, & quidem à viris probatiſſimis & laudatiſſimis. Inter eos fulget Martinus Cromerus Vvarmienſis Epiſcopus, Magni illius Cardinalis Hoſij ſucceſſor, qui de ea re longam quærimoniam & lamentationem inſtituit, culpa ſimul in ſummum Pontificem nimis inuidiosè reiecta. Itemque Tilius Epiſcop. Meldenſis & noſtri penè omnes,

Crom. lib. 25. de Rebus Polo.

ni & minùs digni viderentur, reijceret, neque Regijs peccatis communicaret. Meminerat Principes, qui alienis vidẽtes oculis, vel alienis auribus audientes prauè rebus proſpiciunt, Dei iudicium ſubituros, verumque eſſe nimis, quod Imp. Aurelianus apud Flauium Vopiſcum memorat, *Nihil difficilius, quàm bene præeſſe; Princeps facit iudices, quos fieri non oportet, Amouet, quos oportebat retinere. Quid multa? bonus, cautus, optimus venditur Imperator.*

17

Conſuletur eorundem poteſtati & iuribus. Nam Pontifex diſtinctiùs agnoſcetur caput Eccleſiæ Gallicanæ, dum de iure Regis circa vocationes & ordinationes Paſtorum, diſtributionem Beneficiorum, & perceptionem fructuum, vacante ſede, nullus diſputandi locus Duareno & affinibus impijs relinquetur. Clariùs etiam prædicabitur Ordinarius Ordinariorum & Epiſcopus Epiſcoporum, dum ad ipſum confirmationis ius ſibi diuinitus attributum rectà & fideliter deferetur, nec per Oeconomatus regios, aliaſve artes Politicis egregiè cognitas auertetur.

18.

In pleriſque monumentis antiquis reperitur permultos fundatores Eccleſiarū diſtinctè & nominatim ſtatuiſſe, vt mortuis Eccleſiarum Paſtoribus per Electionem ipſis prouideatur. Quas fundationes ſummi Pontifices confirmarunt, vt eas abſque ſcelere & ſacrilegij nota nulli principes violare poſſint. Tranſierunt enim per dedicationem in ius diuinum, votorū inſtar. *Teſtamentum*, inquit Apoſtolus, *hominis confirmatum, nemo ſpernit aut ſuperordinat*. Sumit pro indubitato Auxiomate humano, naturali & diuino non licere teſtamentum ſemel ritè factum & conſtitutum ſiue vt ipſe loquitur κεκυρωμένην authenticatum ἀθετεῖν *irritum facere, abrogare* & ἐπιδιατάσσεσθαι, *ſuperdiſponere*, i. aliter diſponere, aliter ordinare (addendo, demendo immutando) vt concludat Promiſſiones Abrahæ factas, tanquam teſtamentarias, eſſe immutabiles & irreuocabiles, neque cadere ſub diſpenſationem.

Gal.

19.

Vitabūtur incommoda grauiſſima, quæ ex Regijs promotionibus naſcūtur, Eccleſiarum

ſiarum ruina atque euerſio, Totius ordinis Eccleſiaſtici cõfuſio, Sacroſanctarum poteſtatum propter indigniſſimas vocationes contemptus, Ædificiorum & prædiorum vaſtitas, quam ſi quis in poſterum reſtituere cupiat, vix ac ne vix quidem poſſit: Diſciplinæ Monaſticæ profligatio, cultus diuini extinctio, fundatorum fruſtratio, ea rerum omnium diuinarum profanatio, qua non alicuius oneris vel officij cauſa pingues præſulatus vllus conſequi videatur, niſi vt à Colono quopiam vel conductore rationes exigat, reliqua rapiat & abſumat, adeo vt perinde ſit eſſe Epiſcopum vel Abbatem, ac alicuius regionis euerſorem & Alaſtorem. Vtinam potiùs Dominum vel hæredem; quoniam fundi Domini & hæredes frequenter hæredibus illibatè fundos & patrimonia conſeruant, ſeruntque arbores, quæ alteri ſæculo proſunt, cùm iſti nihil ſanum & inuiolatum ſucceſſoribus relinquant. Sed nec Eligentes vnquam preficient fœminas Virorum Monaſterijs vel Epiſcopatibus, & ſaltem illud Eccleſiaſtici implebunt, *Melior eſt iniquitas viri, quàm mulier benefaciens.* Eccle. 16.

Hæc

20.

Hæc autem incommoda ad Nominationes Regias necessariò sequuntur, nempe ex natura Rei, non modò vitio Nominationum. Nam sunt monstrosæ, iuri naturali, diuino, gẽtium contrariæ. Episcopi enim sunt Pastores, Reges veluti oues Heterogeneæ naturæ. Ratio autem naturalis apertissimè docet ouibus heterogeneis nõ conuenire vt deligãt Pastores, & eis ius tribuant (spirituale) quo carent, cùm hoc ad sacrorũ gubernationem & regimen pertineat. Atque id fatetur epistola ad Arsaciũ Idolorũ Põtificẽ Apostata Iulianus. Addit Chrysostomus prodigio simile, vt vocent hi ad Religiosas præfecturas, qui nihil norunt, nisi de temporalibus iudicare. Sic pessimos quosq; præficiẽdos, optimos negligẽdos. Quãdo autem à Clero, tanquam ab Homogeneis eligũtur improbi, id non cõtingit ex rei natura, sed per accidens, vitio videlicet Eligentiũ; quod quo pacto sanãdum sit vltimo capite declarabitur. Esset rationi cõgruentius, & iuri diuino affinius, vt Sacerdotes darẽt regna & politicos omnes Magistratus, quàm Reges Sacerdotia, quoniam, vt inquit Ambrosius, *veteri iure*

Chry. li. 3. de Sacerd.

à Sa-

à Sacerdotibus dantur imperia, non vsurpantur. Est autem inauditum, ait D. Bernardus, *vt Reges Christi ouibus Pastores præficiant, aut his electorum promotionem prohibeant, vel dilationem Electionis iniungant.* Amb. li. 5. ep. 33. Ber. epist. 222.

21.

Postremò vt priuilegia aliquando concedi potuerint, quòd necessaria pro tempore viderentur ad Ecclesię defensionem: at hodie penitus rescindenda sunt, vt Hæresis Anglicanæ, quæ animos Politicorum mirabiliter fascinauit, peruagatio in Catholicas regiones cohibeatur, & Circeium poculum, quo Reges inebriati, cæteros etiam, pręsertim aulicos & seruos inebriant ac sopiunt, ne videāt, neve agnoscāt aliud Ecclesiæ suæ caput, quàm quod sibi beneficia Ecclesiastica distribuit, in solum penitus effundatur.

CAPVT IX.

De illarum proprijs notis & fructibus.

CVm igitur Canonicæ Electiones tot nitantur iuribus, id est, sint de diuina traditione. 2. de Apostolica obseruatione. 3. de iure Ecclesiastico. 4. de iure Ciuili & Imperatorio. 5. de iure Gentium & Ethnico.

co. 6, de iure ordinario & perpetuo. 7, de iure ad religionem in sua integritate & splendore conseruandam necessario, non est mirandum, si tantopere à probis expetãtur. Sunt enim in primis *Via Spiritus sancti*, quemadmodũ è superioribus colligitur. Haud dubiè, quoniam Spiritus Domini assistit suis institutis, exaudit preces Ecclesiæ se inuocantis, Sacrum de Spiritu Sancto operantis exorat, & quod Filius de se promisit solenniter. *Vbi duo vel tres congregati fuerint iu nomine meo, ibi sum in medio eorum*, nõ alienum à semetipso existimat. Ea ratione viam, qua vtebantur Apostoli ad Ministros Ecclesiæ designandos, Apostolus ad Corinthios Deo attribuit, & ad Ephesios Dei filio. Cæterùm vtebantur Canonica Electione, quemadmodum é Clemente & Dionysio ipsorum auditoribus & discipulis suprà explicatum est. Rectè autem Apostolus. Concurrunt enim tres diuinæ personæ æqualiter ad institutam à se actionem gubernandum, in populi sui vtilitatem salutemque dirigendũ & disponendum. Ob eamque causam illud Aristotelis verũ est. *Qui legem vult imperare, Deũ vult imperare; qui*

Regem

Elect. Via Spiritus sancti.

Matth. 18.

1. Cor. 12. Eph. 4.

Clem. libr. 2. & 8. constit. Apost. Dio. c. 5. de Eccl. Hierar.

Arist. in Politicis.

Regem, belluam; quòd non ſemper ratione, ſed ferè cupiditate ducatur. Itemq; Demoſthenis, *Regiũ nomen cunctis ferè libris gentibus ſemper inuiſum fuit, quòd ſuauis ſit obedire legibus i. Deo & rationi, quàm Voluntati i. Libidini vnius, qui plerumq; prauus eſt, & nimia licentia diſſolutus.* Demoſt. in Olynthia 18.

2

Sunt Oſtium & prophetia. Oſtium quidem, per quod qui ingreditur, bonus, verus, & legitimus cenſetur Paſtor, vt per aliam viam ingreſſus, fur, latro, lupus, vulpes, mercenarius. Quales proinde antiqui maiores in ouile per poſticum, vel feneſtram, vel rimam intraſſe dixerũt. Prophetia vero, quoniam à Propheticæ i. Eccleſiaſticæ profeſſionis viris fiunt, & Prophetas conſtituunt, & quando opus eſt Prophetico ſpiritu inſpirant. Prauos corrigunt, probos meliores reddunt, cunctos penè mutant in viros alios. Brixios ex D. Martini perditis hoſtibus ſanctos ſectatores & ſucceſſores faciunt. Hîc mutatio dexteræ excelſi legitimè vocatos afflãtis, & gubernantis, nec facilè errare permittentis. Hîc ſępe miracula viſibilia, vt in DD. Matthiæ, Fabiani, Nicolai, Ambroſij, electionibus apparuit. Sunt

Ioan. 14. 1. Tim. 4.

1. Tim. 4. Seuer. Sulpitius in vita D. Mart.

Euſ. lib. 16. hiſt. c. 20.

3

Clem. Const. Apost. lib. 2. c. 3. Sunt Constitutio Apostolica, institutio Ecclesiastica, vocatio Canonica, via ordinaria, missio ordinaria, statutũ Canonum, Praxis Ecclesiæ, quẽadmodum in suis Capitulis Carolus Magnus & Ludouicus Pius confessi sunt. Ob eamque causam D. Bernardus Leodij sese opposuit Imperatori priuilegium inuestituræ poscenti ab Innocentio, qui eò venerat. Et Petrus Venerabilis, non curato Rege Clerũ Luxouiensem cum populo & tota simul Ecclesia, morte Episcopi sui Arnulphum Archidiaconum sibi in pontificem elegisse, notat. Et Radulphus in Leuiticũ, Mosem, Aaronem & filios eius consecraturum Leuitas & Turbam congregauisse, vt iam hinc Christianorum Pontificum Electioni & Consecrationi formam præberet, qua scilicet à Leuitis cum assensu populi constituantur. Denique Cyprianus & multi alij Africæ Episcopi *solam ordinationem esse iustam & legitimam, quæ omnium suffragio & iudicio fuerit examinata.*

In vita D. Ber. lib. 2. c. 1.

Petr. Ven. li. 5. epist. 6.

Rad. lib. 6. Leuit. c. 1.

Cyp. epist. 68.

4

Sunt magna virtuti & literis vacãdi illecebra. Etsi enim virtus propter se expetẽda

sit &

ſit & mirabiles ſui amores per ſe & ſuapte vi gignat, conſimiliter diſciplinę ſponte & ſuapte natura capeſſendæ ſint, & incredibilem per ſe voluptatem pariant: tamen honor alit artes, & virtus laudata remunerataque creſcit. Deinde Reſpublica continetur pœna & præmio. Pœna in ingenuis maxima æſtimatur dedecus, deiectio, in imis volutatio, quę proinde illorum ignauiam exſuſcitant, à vitio arcent, ſtudia incendunt. Prętmium, vt dicebat Plato, eſt ala ad virtutem, ac vt homo piſces, ita probi adoleſcentes honeſtis præmijs capiuntur. Quid mihi cum virtute, plerique aiunt, cùm per flagitia & vitę turpitudinem ęquè aut celeriùs poſſim honores adipiſci? Quid tentabo diſciplinarum ſtudijs, laboribus literarijs, ardua virtutis ſemita, quod pecunia, vel adulatione, vel prauis obſequijs, & pernicioſis in Remp. officijs à Rege proponitur? Quamquam qui ſeriò Spiritu Domini aguntur, non in his humanis cogitationibus verſantur: quin potiùs honores contemnunt, opes negligunt, vni virtuti vacant, vnica ſalutis ſuæ cura tanguntur, apud ſe ingeminãt illud Chryſoſtomi, *Præſulatus eſt cura ſalutis alienæ. Deo nolo red-* Cryſ. libr. 6. de Sacerd.

dere alterius rationẽ. Mihi meæ rationes suf-
Ps.72. *ficiũt.* Illud prçterea Psalmographi animo agitant. Quid mihi in cçlo præter te volui, quid super terram?

Suspiro ad Dominũ, non est mortale quod opto.
Futilis ô mundi fastus honorque vale.

5

Sunt vna è fundamentalibus regni nostratis legibus, quas qui cõuellere nitetur, Principatum eius accipiat alter imprecatur B. Remigius. Iactã autem esse hãc cum primis Regni fundamentis per Synodos à Clodouæo primo Rege collectas & comprobatas, testis est Vincentius speculator, & docet perennis eius obseruatio per singula regni sæcula ad vsque Franciscum 1. Hãc igitur dũ tota animi contentione requirimus, nostra duntaxat nobis reddi flagitamus, & à nostris ceruicibus diras, imprecationesque Remigianas auerruncari precamur.

In testamento D. Remigij apud Frodoardum.

Vincent. hist lib. 22. & 23.

6

Sunt confirmatio consecrationum & dedicationũ, quas fundationes vulgò appellamus. Ea enim lege Ecclesiæ, maximè Episcopales & Cœnobiticæ à fidelibus Deo consecratæ sunt, vt in locum demor-

tuorum

tuorũ, iuxta leges Canonicas, & disciplinæ pontificali monasticæque consentaneas, non aliter, alij perpetuò substituantur. Dubitari autem non potest, quin leges Episcopales & Monasticæ sint hæ, si quæ suprà docuimus tã prolixè, verè à sanctis maioribus conscripta & prodita sunt, omniumque habetur vox, & quidem Ethnicorum, per cõsecrationem Sacerdotia exijsse simpliciter de iure regali & profano in sacrum & Ecclesiasticum. Nã etiam apud Ethnicos dedicationib. tales leges dici solebant, quas nec attingi, abrogari, obrogari, derogari, violari, mutari, impediri vllo modo posse crediderũt. Et quibus lex nõ erat dicta, intelligi cõtineri lege communi & ordinaria Dianę Auentinæ. Sic enim loquebãtur: atque hinc. *legum dictio*, species quædam Augurij, quam trãsgredi Auguri erat nefas *Morem dedicationis* vocat Plinius Traiano scribens, *legem dedicationis* Traianus Plinio rescribẽs. *Sacrosancti* gen⁹, cuius meminit Cicero. Sacrosanctũ autẽ dicebatur, quod latũ erat capitis cõsecratione, aut legis obtestatione. Huiusmodi videlicet Sanctiones sacrabantur (inquit Cicero) aut genere ipso, aut obtestatione legis,

D. Benedictus in Reg. c. 64.

Macr. libr. 3. satur. ca. 7. Plin. lib. 10. Epist. Cic. pro domo sua & de Arusp. Resp.

Seruius in 3. Aeneid.

Plin. epist. li. 10.

Cic. pro Corn. Balbo.

aut pœna, cùm caput eius, qui contrà fecisset, consecrabatur, & homo fiebat sacer, quem occidi ius fuit. Ita isti qui cōtra fundationes faciunt, ac Ecclesijs contra ipsarū dictas leges, morem, Sacrosancta prospiciunt, cum Pagani in impiorum sceleratorumque numero habeant, qua ratione Christianis tolerandi censcantur?

7.

Sunt executio piorum testamentorum, commendationumque piè Morientium. In fundationibus enim testamentarijs ferè asseritur, vt mortuis, Ecclesiarum præsertim Abbatiarum, præfectis per Electiones Canonicas ipsis prouideatur. Non licet ex Apostolo testamentum confirmatum spernere, vel super ordinare. Vt in publicis nihil lege grauius, ita in priuatis firmissimum testamentum esse debet, ex Cicerone. Publicè interest, inquiunt Iuriscōsulti, suprema hominum iudicia exitum habere. Et Augustus ipse Cæsar.

Gal. 3.

Cic. Phil. 3. l. vel negare D. Testamēt. quemad. aper.

Est legum seruanda fides Suprema voluntas,
Quod mandat fieriq; docet, parere necesse est.

In Epig. Virgilij.

Referti sunt Paganorū libri hac sententia, in summum Nostrorum dedecus, & æterni ignis præiudicium. Impij profectò

Cic. 1. Tusc.

est

est animi, nihil de immortalite cogitantis, neque quicquam eorum quæ futura sunt sentientis, testamenta commendationesque morientium non curare. Interit omne ius, omnisque potestas, si viui neglexerint imperia mortuorum. Neque enim aliud solatium videtur mortis, quàm voluntas vltra mortem. Alioqui potest videri graue etiam ipsum patrimonium, si non integram legem habet, & cùm omne ius nobis in id permittatur viuentibus, auferatur mortuis. Itaque cunctis moribus & legibus comparatum est, vt quoties fieri potest, defunctorum mandata impleãtur. Testamentorum quippe auctoritas semper fuit sacrosancta, adeo vt Theophilus Græcus institutionum ciuilium interpres, ea ob gentium penè omnium in illorum ius consensionem, è Iuris gentium fontibus manasse doceat. Quàm scelerati igitur sunt Principes, quàm impij, qui contra ius diuinum, contra ius gentium, contra mores vniuersos, contra leges ciuiles, testamentorum vi atque auctoritati non obsequuntur, & defunctorum supremam voluntatem, mandataque auertunt?

Seneca cont. 3.]

Qintil. decl. 308.

CAPVT. X.

De Aduersantium incommodis, veriùs quàm rationibus, & tribus remedijs.

AT, inquis, multa ex Cleri Electionibus exoriuntur scandala, multæ corruptelę & deprauationes. Neque enim aduersus eas vllæ aliæ rationes adduci possunt, Respondeo. Nullæ sunt leges quibuscunque numeris absolutæ, quantacumque prudētia & cautionibus instructæ, quę prospicere & modum imponere per omnia vnquam possint hominum sceleribus, ambitionibus auaritijs, fraudibus, prauis denique artibus, quibus illi ad opes, honores, potestates tum politicas tum Religiosas enituntur. Vetus autem verbum, propter abusiones, res non esse tollendas, ac præstat vt relinquantur, quàm aboleantur, vel in nouas & extraordinarias vertantur, quoniam, vt pulchrè ait Philo, aliquod est solatium, etiam in pœnis, quando ita res, vt sunt, sinuntur. Alioqui tollamus Euangelia, quia illis abutuntur hæretici, tollamus Apostolos, quoniam Apostolatu abusus est Iudas, vt Apostolico diaconatu tam solēniter delectus Nicolaus Antiochenus,

Phil. in Flaccum

Act. 6.

Ad extre

Ad extremum ipſum Deum valere iubeamus, quòd propter ipſius diuinam Eſſentiam & hypoſtaſes, tot contentiones, tot ſcandala extiterint, non modò inter Chriſtianos, verùm etiam inter quarumlibet Religionum profeſſores, quaſi pręſtet nullum ſentire Deum, quàm ſentire tot tantiſque dubitationibus ac difficultatibus inuolutum. Deinde multò plura & deteſtabiliora ſcandala exoriũtur è Regijs denuntiationibus. Adeo certè pernicioſa religioni, vt peſsimus electorum ſoleat longè optimo nominatorum eſſe melior. Vtilior certè Eccleſiæ, dum prauus iſte Electus ſiue pudore & metu notæ hypocriſeos, (non enim ſolet eligi apertè improbus) ſiue conſcientiæ ſtimulis, ſiue alia occaſione, inſtar Iudæ, pauperum curam habere ſe ſimulat, concionatur, ſuas vtcunque functiones exercet, reſidet, non adulatur Principibus, eorum aulas non ſectatur, vbi ſuas vel potiùs Chriſti pauperũ opes decoquat, & pecuniam in reſtaurationem locorum ſacrorum & pauperum alimenta impendendam planè deuoret. Ac vt nominatus ſit alioqui probus & cetera ritè exequatur, at non poterit obedientiam à Canonicis &

Monachis obtinere, neque eorum animos sibi conciliare, qui naturali quodam odio & iusto impetu oderunt nominatos, tanquam *Abortiuos Religionis filios*. Postremò obijcientibus, electores non idoneos creare, respondendum id fieri vitio eligẽtium, non rei natura, ideoque si quid in eo deliquerint, corrigi illos ac puniri oportere. Facilè verò posse, quoniam legibus subijciuntur & parent, non vt Monarchæ, qui legibus scelerate imperãt, se supra eas Tyrannicè extollunt, illas, sicut crassiora animalia Aranearũ telas, perrumpunt. Modus corrigendi est promptus, tribusque rebus expediri & absolui potest, Pœnę sãctione, Programmatis, siue inquisitionũ formulis, præscripto & definito Eligendi ritu. Hæc docent Canones, docent leges, docent patrũ scita, quæ si in vsum reuocentur, corruptelis nullus permanebit locus. Canones è conciliorum tomis, Gratiano, Pontificum decretis repetantur. Inter leges, ista ponitur, *Præ omnibus illud seruari sancimus, vt nullus per suffragium auri vel aliarum rerũ Episcopus ordinetur. Si quid tale cõmittatur, & qui dat, & qui accipit, & qui mediator eius fact⁹ est, Sacerdotij aut Cleri honore remoueatur*

Ansel. Cauariens.

C. graue de Præbẽdis.

Tria remedia aduersus Eligentium corruptelas.

Auth. de Sanctiss. Epis. § si quis & apud Iulia. Pater. cõst. 115.

tur. Si verò laicus fortè pro hac causa aliquid accipiat aut mediator factus rerum est, datas res in duplum ab eo exigi iubemus, Ecclesiæ vindicandas. Non solùm autem, quæ secũdùm hunc modum dantur vindicari præcipimus, sed etiam omnem cautionem pro hoc, quolibet modo expositam, & pignorum, vel fidei vssorũ dationem vel oblationem, & omnem quamlibet aliam actionem cessare sancimus, vt ille qui promißionem accepit, non solùm cautionẽ, sed & duplum, quantum cautio continet, reddere compellatur. Inter Patres D. Benedictus in Regula, quam discretione præcipuam, sermone luculentam conscripsit, Gregorio Magno auctore, his corruptelis peculiari capite prospexit. *In Abbatis ordinatione illa semper consideretur ratio, vt hic constituatur, quem sibi omnis concors congregatio secundùm timorem Dei, siue etiam pars, quamuis parua congregationis saniori consilio elegerit. Vitæ autem merito & sapientiæ doctrina eligatur, qui ordinandus est etiam si vltimus fuerit in congregationis ordine. Quòd si etiam omnis congregatio vitijs suis, (quod quidem absit) consentientem personam pari consilio delegerit, & vitia ipsa aliquatenus in notitiam Episcopi, ad cuius dio-*

Greg. li. 2. Dialog.

D. Bened. Reg. c. 64.

cesim pertinet ipse locus, peruenerint, vel Abbatibus, vel vicinis Christianis claruerint, prohibeant prauorum præualere consensum, & domui Dei dignum constituant dispensatorem, scientes pro hoc se recepturos mercedem bonam, si illud castè & zelo Dei faciant, sicut è diuerso peccatum, si negligant.

2. rem dium Programmata siue iuquisitionũ formulæ. Cleri. Const. Apost. lib. 2. Tert. Apo. ca. 39. Orig. Ho. 6. in Leuit. Bonifac. c. vlt. de Electio. libr. 6. Lamprid.

D. Benedicti sententiam Programmata & inquisitionum formulæ à maioribus nostris iam ab ipso Ecclesiæ principio institutæ expletu facilem efficiunt, promotionibus furtim fieri perpetuo iure prohibitis. Quo exemplo Alexander Mammeæ Imp. motus voluit, vt in futuris Prouinciarum rectoribus, quibus & fortunæ hominum committerentur & capita, generali proclamatione vocarentur, qui sese vellent opponere. Sic non nisi Pastores creabuntur, qui ornatæ vitæ testimonio probataque fama commendabuntur à populo, eum quo & inter quem versati sunt. Oportet enim Episcopum esse irreprehensibilem, id est, non obnoxium reprehensioni hominum, & vt D. Paulus subijcit, oportet illum testimonium habere bonum, ab ijs qui foris sunt, vt non in opprobrium incidat, & laqueum diaboli. Non quòd po-

1. Tim. 3.

Tit. 1.

pulus

pulus eligere debeat, sed quòd electionem fieri oporteat populo vel præsente, vel per Programma consulto, & in testificationē aut accusationem admisso. Alioqui popularis electio veterum conciliorum decretis interdicta est, quòd sit obnoxia tumultibus, vt historia turbulenta Piniani docet apud Augustinum. & Mediolanensium dissensio apud Ruffinū, & sanguinaria Damasi promotio, in qua 137. necati memorantur apud Ammianum Marcellinū Ethnicum historicum, itemque Augustinum atque Hieronymū. Accedit post sanctam numinis inuocationem, Sacrum de spiritu sancto, religiosas feruentesque alias Ecclesiæ preces, triplicem duntaxat Eligendi viam ab ijsdem maioribus esse propositā, contra quas, qui eligere aggressi fuerint, lectitio iure exuūtur, & alijs canonicis pœnis subijciuntur. Prima dicitur per inspirationem Spiritus sancti, cùm duæ partes non expectato scrutinio, voce tenus, omnium consensu & voluntate, quempiam ad Præsulatum vocant. Altera per scrutinium ex codicillis siue tabellis, quibus accedere potest ad complendum tabellarum iustum numerum, vocū suffragatio,

Marcel. libr.27. Hieron. in Chro. Aug. contra Donat Aug epist. 225. & 110. Ruff. hist. li.2.c.11. Laod. can. 12.

3 remediū certus & præscriptus modus Eligendi.

vt

vt tota electio celeriùs perficiatur, nec suffragia renouentur. Tertia per compromissionem, quãdo aliquibus viris idoneis collegium eligendi potestatem & arbitratum committit, vt vice omniũ de pastore prouideant. Qui contra prædictas tres formas, inquiunt Antistites concilij Lateranensis, & quidem mille trecenti triginta sex, eligere tentauerint, eligendi potestate ea vice priuentur, ita tamẽ vt electio ad seculariũ potestatem non deuoluatur. (Nam electio per eam facta ne valeat,) & vt confirmans diuersa quadam via electum, maximè si hominem insufficientis scientiæ, vel inhonestæ vitæ, vel ætatis illegitimæ approbauerit, confirmandi careat potestate, & proprij beneficij redditus amittat. Quibus hæc non satisfaciunt, & adhuc hærent in suis incommodis, tãquam in cæno, recordentur Axiomatis Philosophici, *Afferre incommoda non est soluere argumentũ*, ac perspiciant esse duntaxat subterfugia & prætextus hominum improborũ & indignorum, qui quod virtute, doctrina, dignitate, laboribus pro religione comparari debet, non sperant se consecuturos, testimonio conscientiæ percussi & territi. Quemad-

Con. Lateran. sub Innocentio.3.c.24.

C.25.

C.26.

modum autem in ęgris corporibus curandis non attendunt Medici, quid palato, quid linguæ arrideat, ſed quid vniuerſæ membrorum compagi conducat: ita in animis affectis & vitiatis nō debet ſpectare Pōtifex, quid huic Aulico, quid iſti Politico commodum & vtile videatur, ſed quid vniuerſo Eccleſię corpori conueniat. Iſti enim duntaxat metiuntur Paſtoratus è temporarijs & caducis opibus, ac putant Epiſcopum vel Abbatem definiendū multo redditııum & vectigalium prouentu, non Animarum pretioſo Domini cruore coëmptarum cura & ſolicitudine. Auferat potiùs Pontifex bona temporaria, & nobis largiatur præſules. Malumus Epiſcopos, malumus Abbates ſine redditibus, quàm redditus ſine Epiſcopis & Abbatibus. Nota eſt Themiſtoclis ſententia, malo Virum, qui indigeat pecunia, quàm pecuniam, quæ indigeat viro. Parcant pontifices, parcant principes. Iſtas voces nobis iuſtus dolor exprimit, extorquet fœda noſtratis Eccleſiæ facies, & adagium vetus, Amyclæ ſuo ſilentio perierunt. Sublata cauſa, aiunt Philoſophi, tollitur Effectus. Tollatur ergo cauſa furoris Dei contra nos, quam ſa-

croſan-

croſanctorũ numerum profanatione & ſacrilega diſtributione contineri non dubitamus, tum Numinis furor tolletur, qui ita atrociter Francos conficit, vt niſi pontificia induſtria & ſedulitate reſtringatur, redundaturus videatur in Italiam, Hiſpaniam, & cæteras Catholici nominis gentes, quæ nunc alta fruuntur pace. Vtinam autem fruantur diu, vt hoſpitia Catholicis tuta & ſecura eſſe poſſint, qui iam ex his Gallicis regionibus, omnis generis, Leonum & Luporum vaſtationi laniatuique proſtitutis, ſalutare exilium meditantur.

Crudeles fugient terras littuſque profanum,
Tutiùs vt Numen ritè pièque colant.

FINIS.

